

Slovenski dom

Stev. 31

V Ljubljani, četrtek 8. februarja 1940

Leto V

Poročila francoskega tiska:

Anglija in Francija računata z bližnjim sovjetsko-nemškim napadom v prednji Aziji

Pariz, 8. febr. o. Havas poroča: Današnji francoski tisk obsežno razpravlja o vojnem sodelovanju med Nemčijo in Sovjetsko Rusijo in pravi, da bo to sodelovanje najbrže kmalu došlo izražati v bližnji nemško-sovjetski ofenzivi proti Angliji in Franciji na bližnjem vzhodu. Glavni cilj te ofenzive bi bilo dragoceno petrolejsko ozemlje v Iraku in v Perziji.

Sporazum o sovjetskem napadu na angleško posest v prednji in srednji Aziji je bil sklenjen med različnimi skrivnimi določili pogodbe med Nemčijo in Sovjeti, sklenjene lani v avgustu. Ta sovjetska ofenziva naj bi razbremenila Nemčijo na zahodu, hkratu pa naj bi povzročila Angliji in Franciji nepopravljivo škodo z zasedbo petrolejskega ozemlja v Iraku in Perziji.

Toda Anglija in Francija sta na vse te možnosti računali. Vedeli sta, da morata pričakovati poskusov na nemško-rusko prodiranje čez Balkan na Carigrad, čez Kavkaz in od Kaspijskega jezera proti Iraku in Perziji ali pa čez sovjetski Turkestan na Afganistan na angleško Indijo. Vsak tak napad bi bilo treba naglo in odločno odbiti ali pa ga prehiteti. Zaradi tega sta Anglija in Francija že takoj v začetku sedanjih vojn zbrali mogočno vojsko v prednji Aziji. Središče te armade, kateri poveljuje general Weygand je v Siriji, ki leži tako, da je mogoče to armado naglo vreči v katerikoli potrebno smer. Ta armada bi ob potrebi sodelovala s turško vojsko in nedvomno bila kos vsakemu sovjetsko-nemškemu poskusu.

Govorice o nemškem posredovanju med Finsko in Rusijo potrjujejo te domneve. Nemčija neče, da bi se Sovjeti preveč izrpli na Finskem in s tem oslabil svojo udarno silo

Prijateljstvo med Turčijo in Bolgarijo

Sofija, 8. febr. Havas: Turškemu zunanjemu ministru je priredil bolgarski narod prisrčen sprejem. Poluradni list »Včera i Dnes« piše, da vidi bolgarski narod v osebi Saradzogla odkritosrčnega prijatelja Bolgarije. Njegovo bivanje v Sofiji takoj po belgradskem zasedanju BZ dokazuje plemenito poslanstvo, ki ga je prevzel z ankarsko in sofijko vlado, da se balkanskim narodom zagotovi miren razvoj. Kiosevanov je s svoje strani že večkrat naglasil cilje bolgarske zunanje politike: Mir, nevtralnost in miroljubna rešitev bolgarskih zahtev. Ti cilji so imeli ugoden odmev pri turških sosedi.

Ameriški desničarski zarotniki pred sodiščem

Newyork, 8. febr. o. Vrhovno zvezno sodišče je obtožilo 17 članov »krščanske fronte« zaradi zarote proti vladi Združenih držav. Glavni tožilec je izjavil, da je med 1. januarjem 1939 in 15. januarjem 1940 17 članov te skupine in večje število drugih, dosedaj neznanih oseb sklenilo zaroto, da vržejo vlado Združenih držav s silo in da prevzamejo vse imetje in posle, ki pripadajo vladi Združenih držav. Vodja preiskovalne službe Edgar Hoover je izjavil pred tremi tedni ob aretaciji obtoženih, da so sklenili zaroto, da bi povzročili teroristična dejanja in sabotirali izvoz vojnega materiala v Evropo v upanju, da bi se v Združenih državah uvedel totalitarni red. Dan za razpravo še ni določen. V kolikor bodo dognali krivdo obtoženih, bodo obsojeni na šest mesecev zapora in na denarno kazen do pet tisoč dolarjev.

Predsednik Cvetković zavrača vesti o krizi v JRZ

Izjava glavnega odbora JRZ o govoricah glede razmer v stranki

Belgrad, 8. febr. Z ozirom na članek, katerega je vseučiliški profesor dr. Mihajlo Ilić objavil v svojem tedniku »Napred« pod naslovom »Križa v JRZ« in katerega je včeraj ponatisnila belgradska »Politika«, objavlja danes »Vreme« izjavo predsednika JRZ in predsednika vlade Dragiša Cvetkovića. V izjavi pravi Cvetković med drugim:

Znano mi je, da nekateri politični krogi iz zlih namenov širijo vesti o neslogi v JRZ v zvezi z izjavo ministra dr. Džaferja Kulenovića in v zvezi z mojo akcijo za zbiranje radikalov iz vseh radikalnih skupin. Videl sem tudi senzacionalen naslov v nekem belgradskem listu o tej tako imenovani krizi. Lahko rečem, da me vse to ne zanima zlasti pa tisto ne, kar je napisano brez podpisa, ker veste, da sem osebno proti vsaki brezimnosti v našem političnem življenju. Stojim na stališču, da mora časopis, v kolikor se spušča v razpravljanje o strankarski politiki, nepristransko, resnično in brez sleherne tendence obveščati javnost o političnih dogodkih. To mora zlasti veljati za časopis, ki se prištevja med nevtralne, informativne organe. Članek profesorja dr. Ilića v »Napred«, na katerega je glavni odbor JRZ že podal svoj odgovor, je ponatisnil neki belgradski dnevnik v trenutku, ko se jaz odkritosrčno trudim, da bi moj trud za združitev radikalov iz vseh radikalnih skupin v eno politično stranko, dal najboljše uspehe. V tem trenutku razgalja trditve, da bi v stranki JRZ bila kriza, namen, katerega lahko opazi tudi najbolj lahkovaren človek.

Toda jaz upam, da bodo radikalni navzlic vsej temu spoznali in sprejeli upravičenost teh napov, pa naj bodo v JRZ ali v katerikoli drugi radikalni skupini. JRZ bo v tem času korakala

za morebitni napad na Anglijo in Francijo v Azijo.

Kairo, 7. febr. Danes popoldne se je z letalom pripeljal iz Turčije v Kairo vrhovni poveljnik francoske vojske v Siriji in na bližnjem vzhodu, general Weygand. Pri sprejemu so bili: poveljnik egiptskega vojnega letalstva, glavni poveljnik britanskih čet na vzhodu, poveljnik britanskih čet v Egiptu, načelnik egiptskega generalnega štaba, francoski poslanik in druge osebnosti, zastopniki vojaških

in civilnih oblasti. General Weygand se je odpeljal na dvor, kjer se je vpisal v dvorsko knjigo. Jutri dopoldne bo na letališču Almaza revija čet iz Anglije, Egipta in Indije. Te parade se bo udeležil poleg generala Weyganda tudi predsednik egiptске vlade, britanski veleposlanik in višji častniki egiptsko-angleške vojske. Generalov obisk v Egiptu služi pripravi na morebitno potrebno sodelovanje med turško, francosko, angleško in egiptovsko vojsko v Prednji Aziji.

Hude sovjetske izgube ob neuspelem napadu pri Sumi

Sovjeti so zasedli nekaj postojank na obali a je bil njihov napad ustavljen

Helsinki, 8. febr. o. Havas. Sovjeti so ponovili napad velikega obsega med Sumo in Kahjajadenvierkiju na Karelijskem bojišču. Sovjetski napadi so bili usmerjeni proti bočnim finskiim četam čez Paunusjavi. Vsi napadi so bili odbiti. Vasi Summe ni več, ker so vse hiše bile uničene. Po oceni finski strokovnjakov, so Sovjeti od začetka sovražnosti izgubili 500 oklopnih avtomobilov. Ofenziva pri Summi je veljala Sovjete okoli 5000 vojakov, medtem ko so jih Finci izgubili le 500. Včeraj je 20 sovjetskih letal bombardiralo mesto Kajam na bojišču pri Kunu. Ubila sta bila dva civilista. Prvo poslopje, ki je bilo zadeto, je bila bolnišnica Rdečega križa, na katerega strehi je bil velik in viden rdeč križ. Med drugimi zgradbami je zadela sovjetska bomba tudi barako, v kateri so bili sovjetski ujetniki. V mestu je nastalo okoli 10 požarov. Trdijo, da so Sovjeti na bojišču pri Kuanu v toku zadnjih 3 dni izgubili čez 1500 mož, dasi niso zavzeli niti pedi zemlje. Oddelku estonskih prostovoljcev se je posrečilo navzlic temu, da so jih sovjetska letala napadla s strojnimi, prišpeti čez finski zaliv na Finsko.

Finsko vojno poročilo z dne 7. februarja se glasi: Na Karelijski ožini se nadaljuje ruski napad, ki se je začel 6. februarja med Hatjahdenjervijem in Summo. Vsi poizkusi, prebiti finsko bojišče, so ostali brez uspeha. Na odseku pri Summi so izvedli Rusi včeraj štiri napade s tanki, ki so bili vsi odbiti. Na Karelijski ožini je bil vse čas topniški ogenj. Na drugih delih bojišča ni bilo nič novega. Tudi z morja ni nič posebnega. Finske letalske sile so izvedle več oglednih poletov. Po potrdjenih vesteh je bilo sestreljenih šest ruskih letal ter en ogledni balon.

London, 8. febr. o. Londonski radio poroča o hudih sovjetskih napadih na Mannerheimovo črto. Pod varstvom težkih topov je uspelo sovjetski pehoti zavzeti nekatere postojanke na obali v bližini Viipurija. Sovjetom je uspelo dospeti do prvih strelskih jarkov, a so finske čete takoj ustavile nadaljnje napredovanje. Na severovzhodu od Ladoškega jezera pa so finske čete popolnoma uničile en sovjetski smučarski bataljon. Včeraj so finske čete v bližini Ladoškega jezera uničile 20 sovjetskih tankov.

V bližini Davala je bilo ujetih 60 sovjetskih vojakov, ki so se spustili s padali. Med njimi je tudi več žensk. Oboroženo so bili z ročnimi granatami ter so imeli s seboj radijske oddajne aparate in finske generalštabne zemljevide, izdane v Moskvi 1939.

Sovjetski letalci so doslej bombardirali že vsa finska mesta. V tednu med 28. januarjem in 3. februarjem so sovjetska letala bombardirala kar 141 krat finska mesta. Napadla so med drugim 6

bolnišnic. Skupno so vrgla 7000 bomb. Med prebivalstvom je bilo 145 mrtvih in 179 ranjenih.

Kodanj, 7. febr. Havas: Danski polkovnik Tretow Low je odpotoval na Finsko, kjer bo prevzel poveljstvo nad danskimi prostovoljci, katerih je že 500 in ki njihovo število stalno raste. Polkovnikova hčerka je že na Finskem kot bolničarka. 1750 danskih delavcev-prostovoljcev, po večini kovarjev, šoferjev in kovinarjev bo še ta teden odšlo na Finsko. List »Socialdemokraten« poudarja, da je uspeh vpisovanja delavcev-prostovoljcev presegele vsa pričakovanja. To je najboljši odgovor Danske in danskih socialistov boljševikom, ker kaže, da Danske ohraniti svojo nevtralnost.

Newyork, 8. febr. AA. Stefani: V Newyorku je prispelo okoli 2000 ameriških prostovoljcev za Finsko. Čakajo, da dobijo vse vojaške potrebščine ter bodo nato odpotovali na Finsko.

Moskva, 8. febr. AA. DNB: Sporočilo generalnega štaba leningradskega vojnega okrožja se pa glasi: 7. februarja ni bilo na bojišču nobenega pomembnejšega dogodka. Sovjetske letalske sile so izvedle ogledne polete ter bombardiranja.

Finci o morebitnem nemškem posredovanju med Finsko in Sovjeti

Helsinki, 8. febr. Havas: Berlinski dopisnik lista »Helsingins Sanomat« piše v zvezi z vestmi o nemškem mirovnem posredovanju med Finsko in Sovjetsko Rusijo:

»Sedanj trenutek je ta akcija nemogoča iz navadnega razloga, ker nemška vlada priznava vlado predsednika republike Kalija, medtem ko Sovjetska Rusija priznava vlado Kusinena. Javno je, da si nemški narod želi, da bi nemška vlada posredovala in da bi se doseglo premirje, toda za sedaj za to ni upanja.«

Trpljenje in smrt poljske igralke v sovjetskem ujetništvu

Kaunas, 8. febr. o. Litvanske obmejne straže so včeraj v nevtralnem pasu med Litvo in sovjetskim ozemljem našle slovit poljsko gledališko igralko Janino Kulczicko. Igralko so kot lepo žensko rdeči vojaki odvlekli ob svojem umiku iz Vilna s seboj in je morala biti na razpolago rdečim častnikom. V ujetništvu je morala pretrpeti silne surovosti in poniževanja. Pred tednom dni se ji je posrečilo pobeigniti iz rdečega ujetništva. Brez jedi in brez zadostne obleke je štiri dni hodila po zaledenelih močvirjih proti litvanski meji in blizu meje se stradala in premrzla polmrta obležala. Ko so prišle litvanske straže do nje, so jo našle umirajočo. Mogla je spregovoriti samo nekaj besed, v katerih je naznačila, kaj vse je morala pretrpeti od sovjetskih divjakov. Litvanske oblasti so njeno truplo dale prenesti na svoje ozemlje, kjer so igralko pokopali.

Izjava muslimanskega verskega poglavarja

Belgrad, 8. februarja. m. Poglavar muslimanske vereke zajednice reis-ul-ulema Fehim Spaho, ki se je v poslih svoje verske zajednice mudil več dni v Belgradu in med drugim obiskal tudi predsednika vlade Cvetkovića in ministra dr. Kulenovića, se je vrnil v Sarajevo. Tam je dal časnikiarjem izjavo, v kateri pravi, da se silno čudi nad vestmi, ki so se v Sarajevu razširile v zvezi z njegovim obiskom v Belgradu. Fehim Spaho odločno zanika vse vesti, da bi v Belgradu delal za ustanovitev nove muslimanske politične organizacije, katere cilj naj bi bila odstranitev voditelja muslimanov dr. Džaferja Kulenovića.

Včeraj so v Londonu usmrtili irska atentatorja Barnes in Rickardsa. Na desetisoče policistov je stražilo vse važnejše stavbe, da bi preprečili atentate ob tej priliki.

Na sestanku Balkanske zveze v Belgradu se je pokazalo, da prihaja z Balkanskega polotoka pobuda za federativno sodelovanje v Evropi in pa, da bosta Bolgarija ter Madžarska svoje zahteve do Romunije odložili do konca vojne, pravi »Newyork Times«.

Italijanski minister za vzhodno Afriko, general Peruzzi, je včeraj začel z nadzorstvenim potovanjem po Abesiniji.

290 atentatov je v enem letu povzročila nezakonita irska republikanska vojska v Angliji.

Vesti 8. februarja

Za svojega bivanja v Carigradu je turški zunanji minister Saradzoglu sprejel časnikiarje ter jim dal izjavo, v kateri je demantiral vest, da potuje v Pariz.

Zunanje politični odbor ameriškega senata je dovolil Kitajski kredit v znesku 20 milijonov dolarjev.

Po najnovejših podatkih ima italijanska trgovinska mornarica skupno 3.448.500 ton.

Romunski tisk še vedno razlaga belgradsko zasedanje Balkanskega sporazuma. Poudarja blagodejen vpliv na vprašanja jugovzhodne Evrope.

Francoski veleposlanik v Moskvi Naggyar je prispel enoči v Carigrad. Časnikiarjem je dejal, da jim ne more dati nobene izjave, zakaj je odšel iz Moskve.

Okrog 400.000 angleških otrok, ki so jih izselili iz velikih mest, dozdaj ni obisovalo šole. Zaradi tega je vlada zaopvedala, da se morajo navzlic vojnemu stanju šole spet odpreti tudi po velikih mestih, kamor so se otroci že po večini vrnili. Vseh preseljenih otrok je pol-drog milijon.

Nevtralne države so v petih mesecih vojne izgubile 319 ladij s 1.144.000 tonami, je izjavil francoski minister za blokado Pernot. Iz teh števil je razvidno, kdo zaradi vojne sedaj največ trpi.

V Franciji so včeraj ustrelili Karla Roosa, voditelja nemških alžaskih avtonomistov, bivšega podžupana v Strassburgu. Roos je v jeseni l. 1938 dal nemškimi vojaškimi oblastem razne listine in podatke o francoski državni obrambi. Roosa so zelo podpirali francoski komunisti.

Nemške oblasti so na priključenem poljskem ozemlju izdale uredbe za uvedbo prisilnega dela. Prisilna delovna služba bo trajala šest mesecev za moške in ženske.

Čilenski zunanji minister je izjavil, da so neresnične vesti o tem, da bi republika Čile mislila kupiti nemške ladje, katerih je veliko število zasidranih v čilenskih pristaniščih. S tem bi Nemčija dobila devize, kar bi pa ne bilo v skladu s čilensko nevtralnostjo.

Perzijska vlada uradno zavrača vesti, da je Rusija zahtevala od nje, naj ji dovoli narediti po svojem ozemlju železnico do mesta Khoja, ki leži blizu iraške meje.

Avstralska vlada je ustanovila posebno komisijo za vodstvo izdelave letal. Komisija mora v najkrajšem času poskrbeti, da bo pripravljenih 3000 letal.

Uradno poročilo francoskega vrhovnega poveljstva pravi, da je bil včerajšnji dan na bojiščih v glavnem miren.

Financijski odbor ameriškega senata je odobril pol-državni Uvozni in Izvozni banki novih sto milijonov dolarjev kredita, da bo lahko dala potrebna posojila Finski.

Belgijska vlada uradno zanika vse vesti o tem, da bi pripravljala splošno mobilizacijo.

Nove obsejne petrolejske izvore so baje odkrili pri Samrai v osrednji Rusiji, poročajo madžarski listi.

Voditelj romunskih mladinskih organizacij minister Sidorovici bo te dni odpotoval v Italijo, kamor ga je povabil tajnik fašistovske stranke. V Italiji se bo posvetoval o sodelovanju med romunskimi in italijanskimi mladinskimi organizacijami.

Milijon kubičnih metrov zemlje vsebuje plaz, ki je zasul špansko vas Puentes de Cesna pri Granadi.

Nemčija se vojskuje samo proti Angliji in niti ne misli na to, da bi podmornice pošiljala na ameriške vode, kakor to trdijo Angleži, ki bi radi izzvali spor med Nemčijo in Združenimi državami, pravi nemški tisk.

Zastopniki vseh angleških političnih strank so imeli včeraj sejo, na kateri je finski poslanik v Londonu poročal o finskih težavah in potrebah.

Glavni tajnik ameriške komunistične stranke Browder, je pogorel pri nadomestnih volitvah v Newyorku. Browder je bil pred kratkim obsojen zaradi nedovoljenega političnega delovanja v korist Sovjetske Rusije.

Sovjeti računajo s tem, da se bo spomladu zemlja zmehčala ter onemogočila vojne operacije na Finskem. Zaradi tega bi utegnilo kako nemško posredovanje med Sovjeti in med Finsko roditi uspeh, sodi francosko časopisje včeraj



Volk se je pojavil v neposredni bližini Duge Rese pri Karlovcu. Zverina jo je primahala iz bližnjih gozdov najbrže zaradi lakote, ker je sneg preveč visoko pokril gozdove. Ljudje so se ga seveda ustrašili, ker pojav volka v neposredni bližini mest ni običajen. Brž se je zbralo nekaj lovcev, ki so volka začeli preganjati. Naposled se je mestnemu strazniku posrečilo ubiti ga.

Cez tri tisoč tožba za ločitev zakonov je bilo vloženih lani pri cerkvenem sodišču pravoslavne cerkve v Belgradu. To so bili skoro sami mladi zakonci, ki so se zelo hitro naveličali zakonskega življenja. Večina med njimi je solanih ljudi iz tako imenovane boljše družbe. Ogromna večina teh zakonov je bila brez otrok. Povod za ločitev so bili navadno gnetni razlogi, če na primer nevesta ni prinesla v zakon toliko dote, kolikor jo je obljubljala ona ali njeni starši. Precej je bilo tudi primerov zakonske nezvestobe. Neredki pa so bili tudi primeri, da so si tožitelji izmišljevali vse mogoče in nemogoče stvari o svojem zakonskem drugu in za potrditev svojih navedb najemali tudi krive priče. Pa tudi med pravoslavne duhovnike same se je zajedla ta bolezen ločevanja. Sodišče je imelo opravka z več takimi primeri, ko so se duhovniki hoteli ločiti. Postopek pri ločitvah lajkov je nekoliko bolj enostaven, med tem ko je pri duhovnikih bolj zapleten in dolgotrajen. Ogromno število ločitvenih procesov pač gotovo ni posebno ugoden znak za moralno zdravje mestne inteligence in tako imenovanih boljših krogov.

Ljubljana od včeraj do danes

Davi je bilo mesto spet zavito v goste, svetlo megle. Nemara visoko nekje nad nami veselo sijalo zimsko sonce, pa s svojo zlato lučjo ne more k nam, na megleno ravnino, temveč ostane nad meglenim morjem, na zasneženih gorah. Pravijo, da so imeli po gorah te dni, ko je Ljubljana obdajala puščoba, smučarji izredno lepo, jasno in prijetno vreme. Ljubljani pa smo že obojeni na meglo, katero nas zalagala Barje in Polje.

Danes je bilo jutraj nekoliko mirnejše kakor včeraj, pa se je to na ulicah in cestah tudi takoj poznalo. Brozga je nekoliko pomirila, da se je lažje hodilo. Pločniki pa so spet postali drsni in mastni, in da bi počeli ne cepali, so hišni lastniki ponekod že zarana posuli odstavke pred svojimi hišami z žaganjem, s pepelom ali s peskom. Prav bi bilo, da bi se ob takih prilikah vsi hišni lastniki, in ne samo nekateri, spomnili, kaj je njihova dolžnost do bližnjega!

Pusta so pokopali

Čeprav naše mesto pomalec postaja prav velikomestansko prozaično, so se zlasti na periferiji še obdržale nekatere staroslavne »častiljive« šege. Med te spada tudi pokopavanje in sežiganje Pusta. Tudi včeraj so Pusta v neklih gostinah dajali na pare. Od vseh strani so vrel skupaj »pogrebci«, ki so ga kropili med obilnim jokom in stokom. Pust je ležal na parih ves dan, mriško obvestilo pa je že na vratih v gostino napovedovalo njegov pogreb. In v večernih urah je bil ta pogreb med slovesnimi obredi tudi opravljen po krajšem sprevodu iz hiše žalosti.

Nekaj podatkov z OUZD-a

Povprečno število zavarovanega delavstva je znašalo v decembru minulega leta 99.077 oseb. V primeri z decembrom 1938 je članstvo napredovalo za +1618 delavcev, v primeri z novembrom 1939 pa nazadovalo za -1663 delavcev.

V konjunktornem so predvsem napredovale sledeče industrije: gradnje železnice, cest in vodnih zgradb (javna dela) za +1506 delavcev, javni promet za +537 delavcev, gradnje nad zemljo (stavbarstvo) za +379 delavcev, kovinska industrija za +311 delavcev itd. Obratno so pa nazadovale sledeče industrije: tekstilna industrija za -357 delavcev, predelovanje lesa in rezbarstvo za -258 delavcev, industrija hrane in piščač za -256 delavcev, hišna služnina za -205 oseb itd.

V sezijskem pogledu pa so predvsem napredovale sledeče industrije: gozdno-žagarska industrija za +271 delavcev, hišna služnina za +171 oseb, predelovanje kože in njenih surogatov za +128 delavcev, industrija hrane in piščač za +118 delavcev, oblačilna industrija za +113 delavcev itd. Obratno so pa nazadovale sledeče industrije: gradnja nad zemljo (stavbarstvo) za -2146 delavcev, industrija kamenja in zemlje za -274 delavcev, tekstilna industrija za -118 delavcev itd.

Lažnjen inženirjem stopajo na prste

Zveza inženirskih društev kraljevine Jugoslavije opozarja, da ima pravico do akademskega naslova »Inž.« (inženir) v smislu zakona o imenih od 19. februarja 1929. Službene novine od 26. februarja 1929, št. 47-XXI samo tišči, ki si je pridobil diplomu s pravico do tega naslova na eni izmed domačih univerz ali priznanih inozemskih tehniških visokih šol. Diplome, pridobljene v inozemstvu, morajo biti notifikirane po zakonu o notifikaciji tujih diplom od 11. julija 1930.

Čl. 33. zakona o imenih določuje nadalje, da smejo rabiti akademski naslov le tiste osebe, ki so svoj akademski naslov registrirale pri domovinski občini.

Vsak slučaj nedopustne rabe akademskega naslova »Inž.« (inženir) bo Zveza inženirskih društev kraljevine Jugoslavije ovadila pristojnim oblastem zaradi postopka in kaznovanja po zakonitih določilih.

Ta je imel pa res dober apetit!

V ljubljansko bolnišnico so včeraj pripeljali 25 letnega čevljarkega pomočnika brez stalnega bivališča J. G. Možak je sedel v policijskih zapirah, pa se mu je menda nenadoma zazdelo, da je v žlahti z nojem, kakaj izvekel je iz svojih oči steklo ter ga — pojedel! Seveda se po tej »pojedini« ni počutil posebno dobro, tako da so ga morali reševalci prepeljati v bolnišnico.

V bolnišnico pa so včeraj pripeljali tudi vrsto pravih pomoščencev, to se pravi takih, ki poškodb niso dobili prostovoljno, kakor onile zgoraj omenjeni čevljarški pomočnik.

11 letni sin preužitkarja z Velikega Ločnika pri Velikih Laščah Jože Jakič si je pri sankanju zlomil levo nogo.

27 letnega Ivana Kosernika, hlapca s Komenske Dobreve, je brenil komaj v trebuh.

Nekdo je pri pretepu razparal z nožem trebuh Antonu Hrenu, 18 letnemu delavcu iz Begunj pri Cerknici.

17 letni zidarski vajenec iz Kresniških Poljan

Janez Mahkovec je padel s kolesa ter si poškodoval levo nogo.

V bolnišnici se zdaj zdravi tudi 28 letni Stan-ko Jankovič, sin posestnika iz Črne vasi. Jankovič je dobil v pretepu pri »Mokarju« več poškodb.

Z lestve je padel 13 letni sin poslovođe iz Podpeči Jože Svete. Zlomil si je levo roko.

28 letni kočar iz Gornjih Ločin pri Kočevju Jože Pust je imel to smolo, da ga je oje pri saneh udarilo po glavi.

Padla je na drsnih tleh ter si poškodovala levo roko Marija Bonač, žena finančnega uradnika v pokonu.

V gozdu je butnil hloď v trebuh Petra Benedičiča, delavca z Martinjega vrha.

Graničar Vlado Ivanovič je smučal, pa je pri tem tako nerodno z glavo zadel ob vejo, da je dobil precej težko poškodbo na desnem očesu.

Filmi

»Seviljski brivci« — Kino Union. Prvi res španski film, ki smo ga videli v Ljubljani, saj so nam doslej španijo »posredovali« večinoma Nemci, Angličji in Amerikanci. Španski je scenarij, španska režija in španski igralci, ki govorijo špansko, ne nemško ali angleško. Znani motiv »Seviljskega brivca« — »Figarac« je režiser Benito Perojo obdelal na prav prikopen način, v svojskem slogu. Že vzdušje, ki ga čutimo v tem delu, je mikavno, nekakšna elegantna prosodnost in okretnost ga označuje. Ti plemiči in plemkinje in preprosto ljudstvo niso togi kakor jih poznamo iz nemških gledaliških in filmskih režij, niti ne resnobno sentimentalni kakor jih poznamo iz angleških prikazov, niti ne bufi v ameriškem smislu in tudi ne zaviti v nekakšno blebetavo italijansko grandezza. Svobodni so v svojem temperamentu, živahni, gibčni in prikupni. S svojevrstno špansko lepoto se družijo prirojena gracioznost in kretnjah in bojačja mehkoba prijetne španske govore. Zanimiv je tudi nagli, prav južnjaški tempo v dialogih in v razvoju dogodkov. Pa še nekaj so nam Španci na ugoden način predstavili: odlični smisel za humor. V filmu sodeluje cela vrsta odličnih španskih igralcev (Rey) in glasovita pevka Imperio Argentina. Režiser Benito Perojo je svoje delo opravil prav dobro, zgolj tehnično-fotografsko in prav nič drugače opti na neke nemške pomočnike.

»Junaki Sibirije« — Kino Matica. Ta poljski film je spet dokazal, da je veliki tvorec »Rože«, sijajne umetnine, ki se mirno lahko postavlja ob bok vsem najboljšim svetovnim filmskim produktom — mojster Lejtez, stal ne za razred, ampak za deset razredov nad svojimi tovariši. Mirno lahko po vseh poljskih filmih, kar smo jih do zdaj videli v Ljubljani, trdimo, da je Lejtez s svojim delom pokazal svetovno kvaliteto, medtem ko ostaja vsa druga poljska filmska produkcija v mejah simpatične povprečnosti — kakor n. pr. češka. Režiser Wazinski je dobil v roke naiven scenarij, ki ga je obdelal solidno, pa nič manj naivno. »Junaki Sibirije« predstavljajo nepristno učinkujoče, prisiljeno patetično delo, ki povzroča dolgočasje, ker se gledalec ves čas ne more iznebiti dojma neiskrenosti. Razen tega pa »Junaki Sibirije« odbijajo tudi s puhlostjo in umetno narejenostjo posameznih scenarijskih podrobnosti v dogodkih. Polno in resnično bridko nam zazvene — zdaj ko je Poljska doživela tragično usodo, le nekatera mesta in neke misli, sicer pa je film šibka, prisiljena »vtrbac« — kakor svoječrna češka »Iz gubljene patrola« (Kino Union, lani) ali pri nas — omladna Golijeva »Dobruđža«.

Žurnal — to ni ne »Universum«, ne »Testa-filme«, temveč čisti »Ufac« — odbija nas nevtrelce s svojo enostranostjo in tendencioznostjo. Ali moramo v teh časih v Ljubljani resnično neizogibno gledati žurnal te vrste? Vojnega hrupa in žaljivo učinkujoče samohvale je naše občinstvo po pravici že sito, tako da mora človek med predvajanjem tega žurnala od vseh strani poslušati godnjanje »Rajši spored brez žurnala kakor pa s takšnim!« In občinstvo ima prav. Teh reči imamo že več kot preveč.

Pred svojo ženo se je hotel ustreliti ...

V zadnjem hipu preprečena žaloigra

Maribor, 7. februarja.

Bogomir Rozman, nadmlinar v nekdanjem Rosenbergovem mlinu, je doživel zakonsko žaloigro, kakor jih sedaj žalibog toliko nastevamo. Njegov zakon je bil skrajša sreča, potem so nastali spori in končno je sledila ločitev ter živita sedaj zakonca vsak zase in vsak po svoje. Oba sta si izbrala nova življenjska druga ter sta si skušala na ta način ustvariti novo življenje. Dočim je pri Rozmanovi ženi poskus še nekam uspel, se on sam nikakor ni mogel znajti v tem položaju ter je še vedno mislil na ženo. Še vedno je z ljubosumnostjo spremljal njene korake ter poizvedoval, kako živi. Končno je prišlo tako, da jo je lansko jesen iz ljubosumnosti napadel. Ljudje, ki so ga

Nekaj zanimivih statističnih podatkov za Ljubljano:

Gibanje prebivalstva in splošno zdravstveno stanje v preteklem letu

Ljubljana, 8. februarja.

Število prebivalcev Ljubljane je znašalo v letu 1939 87.572 (za preračunavanje odstotkov se je to število zaokrožilo na 88.000).

Celokupna ploskev pomeirja mesta znaša 66 kvadratnih kilometrov in 854.992 kvadratnih metrov. Na en kvadratni kilometer odpade 1299,4 prebivalcev. Prebivalci stanujejo v 6564 hišah.

V letu 1939 je bilo v Ljubljani rojenih skupno 2420 otrok, vstevši 90 mrtvorojenih.

Matere, ki so domačinke v mestu so rodile 1088 otrok. Med temi se je rodilo zakonsko 1008, nezakonsko pa 80. Dečkov se je rodilo 571, deklic pa 517. Upoštevajoč le novorojenčke domačine odpade na 1000 prebivalcev 12,35 rojstev, maloen-kojstvo manj napram 12,94 v letu 1938 in 12,54 rojstev v letih 1937 in 1936, pa bistveno več napram 10,9 v letu 1935 in 10,18 v letu 1934, ko je bilo število rojstev nižje kot pa število smrti.

Najbolj rodovitne so bile domačinke v starosti 26—30 let, ki so rodile 413 otrok, dalje žene v starosti 31—35, ki so dale življenje 240 otrokom, žene od 21—25 leta se v lanskem letu niso izkazale kot to store običajno, rodile so samo 218 otrok. Žene izpod 20 let so rodile 43 otrok. Največ naraščaja so dobile družine, katerih oče je zaposlen v obrti (278), potem pa družine uradnikov oziroma zavajnih nameščencev (189), takoj za njimi pa delavske družine (179).

Dvojčkov je bilo rojenih 41 in enkrat trojčki. Nobena žena ni obolela oziroma umrla na porodni mrzlici, pač pa je na posledicah poroda umrla 21 novorojenček. Pri celotnem številu rojstev je obolelo na posledicah poroda oziroma boleznih v zvezi s porodom pet žena, od katerih so tri umrle.

Splavov je bilo prijavljenih v preteklem letu 556 primerov.

Od stalnega prebivalstva Ljubljane je v letu 1939 umrlo 863 oseb in to 417 moških in 446 žensk.

Razen domačinov je umrlo v preteklem letu 499 nedomačinov in sicer 309 moških in 190 žensk. Skupno je torej v preteklem letu umrlo v Ljubljani 1362 oseb.

Veliko število smrti nedomačinov ima vzrok v umiranju v velikih zdravstvenih zavodih v Ljubljani, v katerih se zdravijo iz velikega dela dravske banovine.

Zanimivo je, da je samo ljubljanska splošna bolnišnica sprejela v preteklem letu 34.500 bolnikov, kar je vsekakor rekordno število v primerjavi z nizkim številom razpoložljivih postelj v tej bolnišnici, ki znaša samo 949. V žensko bolnišnico je bilo v preteklem letu sprejetih 2130 bolnic, čeprav ima samo 142 normalnih in 59 otroških postelj, v bolnišnico na Poljanskem nasipu, ki ima 726 postelj, pa je bilo sprejetih 1471 bolnikov.

Umrljivost domačinov po smrtnih vzrokih je bila naslednja: starost 173, bolezni srca in žil 131, rak in novotvorbe 109, tuberkuloza 77, bolezni dihal 71, živčne in duševne bolezni 70, bolezni prebavnih organov 54, bolezni novorojenčkov 47, smrtne neizgode 29, samomor 23, nalezljive bolezni 21, konstitucionalne bolezni 21, bolezni sečnih organov 16, spolne bolezni 8, puerperium 4, organi za dihanje 4, bolezni kože 2, ženske bolezni 2, nosečnost 1, uboj 1.

V zadnjih letih je bila otroška umrljivost od leta 1934 naprej v stalnem porastu, prav tako

Rečni led trga v Slavoniji in Bosni mostove

Belgrad, 8. febr. j. Iz notranjosti Srbije prihajajo številna poročila o velikih poplavih, zlasti reke Morave in njenem srednjem teku. Posebno v Čupriji in v Kruševcu je reka naredila veliko škodo in povzročila ljudem mnogo gorja, ker se je zaradi naglega topljenja snega in obilnega dežja razlila in preplavila pri Stalaču okrog 50 hiš. Preplavila je tudi več tisoč hektarjev črne zemlje. Med Čuprijo in Jagodino pa je reka na petih mestih preplavila državno cesto in onemogočila s tem vsak promet.

tudi lani. Morda je temu krivo dejstvo, da so bili z inkorporacijo okoliških občin mestu priključeni predeli, kjer zdravstvo še ni na primerni stopnji.

Umrljivost se od leta 1928 dalje giblje približno na črti 10%. Poročilo se i lani ločno 1000 parov, število porok se spet dviga. Število rojstev presega število smrti.

Na nekatere zanimive podrobnosti se še povrnemo

Razgovori o političnih zakonih

Belgrad, 8. febr. j. Včeraj dopoldne je dopotoval v Belgrad podpredsednik vlade dr. Maček v družbi ministra dr. Smoljana in ravnatelja Gospodarske Sloge dr. Rudolfa Bičaniča. Kmalu nato je imel podpredsednik dr. Maček daljšo konferenco s predsednikom vlade Dragišom Cvetkovićem. Razpravljala sta o tekočih vladnih poslih in o raznih političnih vprašanjih. Takoj nato pa je imel dr. Maček konferenco z ministrom brez listnice dr. Konstantinovičem o političnih zakonih. Po teh posvetih pa je bila konferenca vseh ministrov kmečko-demokratske koalicije v kabinetu dr. Mačka.

Neslužbeno mnenje zemljoradnikov o preureditvi države

Sarajevo, 8. febr. Zemljoradniška stranka, ki sodeluje po svojem zastopniku dr. Čubriloviću v vladi narodnega sporazuma, se do sedaj še ni jasno izrazila o svojih pogledih na ureditev naše države in glede volitev v parlament, ki jih vztrajno zahteva dr. Maček, odnosno vodstvo KDK. Zato je vzbudil toliko več zanimanja članek o našem notranjepolitičnem urejanju, katerega je priobčila znana sarajevska revija »Pregled«, pri kateri so stalno sodelovali zemljoradniški politični prvaki in delavci in je bil pokojni zemljoradniški voditelj Joca Jovanović dolga leta njen urednik. Članek o našem notranjepolitičnem življenju so podpisali uredniki. V njem med drugim pravijo, da so centralistični režimi zanikali tri narodne posebnosti in vse vplive, ki jih je zgodovina ustvarila. Pretiran centralizem je nasilno forsiral odstranitev vseh teh neovrgljivih dejstev in zato je tudi zagrešil nepopravljivo napako. To politiko je sporazum od 26. avgusta odstranil. Članek govori o treh zgodovinskih organizmih in ima torej očitno v mislih tri narode v državi. Nato pa govori o ureditvi vse države in pravi, da bi nadaljevanje sedanjega stanja, v katerem bi banovina Hrvatska imela privilegirano stališče, ne bilo v ničemer utemeljeno. Nasprotno pa bi sedanje stanje utegnulo nakopiti nerazpoložljivost in bi razpallilo narodno občutljivost, zaradi česar bi imela vsa država nedvomno veliko škodo. Pisci zato zahtevajo, da se takoj uredita slovenska in srbska banovina. V nadaljnjem zastopajo mnenje, da bi morala Bosna in Hercegovina pripasti banovini Srbije, s čimer pa seveda Hrvatske ne bodo prav nič zadovoljni. Članek bo po vsej verjetnosti sprožil nov plaz polemik s hrvatske strani.

Smrt vznemirja Craigley College

Lucas si je obrisal nos s kazalcem, umazan od črnila.

»Prisegam ti, oče! je zašepetal.

Ostal je nekaj časa naprečeno, nato pa se je obrnil k gospodu Dodd:

»Prosimo Vas, gospod, ali sedaj lahko grem? Čas je, da grem h klavirski uri, gospod!«

Šesto poglavje.

Amerikanska rapsodija.

Nekoliko kasneje sta gospa Bernard-Mose in škof zapustila ravateljevo pisarno. Sir Willfrid pa je se takoj lotil dela, da bi položaj razjasnil:

»Nakratko rečeno, mi sprejemmo trenutno podmeno, da je bil to umor. Dr. Woodhouse pravi, da bi se mogel otrok zaradi mesečarstva sam zadušiti med rjuhami, toda jaz pravim, da je to izključeno, in da je dr. Woodhouse osel. Ker se pa zločina tiče, se je odznanj splazil v hišo. Pravite, da so bila okna odprta? Potem je moral žrtev zadušiti na postelji in jo nato odnesti v omaro.«

»Vi ete mnenja, da je prišel zločinec od zunaj?« je mirno rekel MacPhey. »Jaz sem pa prepričan, da je morilec tukaj in da je enoči spal v Craigleyju.«

»Za vrağa...«

»Pomislite, na omaro za perilo! Zakaj bi se zločinec potrudil, da svojo žrtv prenese do omaro? Zato, ker mu je bilo do

tega, da se zločin ne odkrije pred jutrom! Človek, ki bi prišel od zunaj, bi se mnogo manj brigal za tako malenkost... Če trpulo odkrijejo malo prej ali kasneje, bi imel do tedaj dosti časa, da bi se skril. Toda za človeka, ki biva v sami hiši, je stvar drugačnala.

Sir Willfrid je nasrnil obrvi.

»Zakaj?«

»Zato: če ni alarma ponoči in če zločinec ni odkrit pred zajtrkom, potem vsakdo lahko trdi, da je spal vso noč. V tem slučaju so vsa pričakovanja verodostojna. Ukreniti tako, da nihče nima alibija, to je odlična način, da se krivce skrije med tiste, ki so nedolžni.«

»Hm... da, morda! je rekel šef policije.

Gospod Dodd je izbulil oči.

»Pa vendar ne boste rekli, da je eden izmed ljudi v tej hiši!«

»Vse je mogoče, gospod Dodd, je odgovoril šef policije. Potegnil je iz žepa nalivno pero in kosček papirja. Hitro je imel sestavljen seznam vseh tistih, ki so preteklo noč prebili v šoli.

G. Dodd

Gospa Dodd

Gdč. Dodd

Škof iz Saltmarcha

Sir Willfrid Pannibelly

Ga. Bernard-Mose

G. Netlton

G. Hiff

Gdč. Santaiy

Stephan MacPhey

Ga. Blouser

Štiri služkinje

Kuharica

Osemindeset učencev.

»Lepa godljaja! pripomni Mac Phey.

»Lahko znatno ekrajsamo seznam.«

»Rekel šef policije: »Niti govora ni o tem, da bi mogel pasti na gospoda Dodd, na go. Dodd, gospodično Dodd, msgr. škofa, na vas Mac Phey in na mene. Samo po sebi se razume, da lahko prečrtamo tudi vse učence.«

»Tudi mačeho, go. Bernard-Mose,« je rekel zelo razburjeno Dodd. »Prav tako tudi go. Blouser in kuharico. Ti dve sta že več let pri nas. In še služkinje. Navadne kmetice, vzgojene na vasi...«

MacPhey je z nasmehom pogledal ta seznam:

»Zakaj bi potem ne izbrisali tudi ime na gdč. Santaiy,« je rekel. »Ona je Francozinja in je prispela naravnost iz Pariza. Tudi ime gospoda Hiffa? Vanj ima človek lahko polno zaupanje... Mar ni tudi on že leta in leta pri vas? In ime gospoda Nettlona? Saj je zanj jamčil ravnatelj All Saints kolegiala!«

»Zares, popolnoma točno! je vzkliknil gospod Dodd spet nekoliko ojuhačen.

MacPhey je zmečkal listič in ga vrغل na tla.

»Tako! Sedaj ne moremo nikogar več sumničiti! Gospoda, biti moramo malo manj zaupljivi in moramo pustiti, da osta-

ne sum enako na vseh. Če je med nami kak Heller, mislim, da se bo sam s časom razgalil...«

»In mi bomo tačas sedeli prekrizanih rok in čakali, da se nas gospod usmili, kajne?« se je zadr šef policije ves iz sebe.

»Zdaj bom vse zaslial in sicer takoj!«

»Če bi bil jaz na vašem mestu, ne bi tako hitel,« je mirno pripomnil MacPhey.

»Jasno je, da nas je hotel zločinec prepricati, da gre za nesrečen slučaj. Zakaj ga ne bi pustili v prepričanju, da se mu je to posrečilo? Gospod Dodd zaradi ugleda šola ne želi, da bi se stvar razvedela: in to je razlog, da ravnamo čim mirnejše. Ostalim učencem ne grozi nobena nevarnost. Zaelišite vse svet, če vas je volja, samo ne dajte, da bi kdo iz tega sklepal, da gre za umor. Če krivce misli, da nismo na straži, se bo manj pazil in ga bomo lažje zgrabili.«

»Saj tako sem tudi jaz mislil,« se je branil sir Willfrid, kateremu je ugajal ta predlog in ki ga je bil pripravljen takoj sprejeti. Vstal je ter s tem zaključil sejo.

»Pazil bom, da bo policija oprezna pri svojem delu,« je zaključil. »Vi, MacPhey, se pa pobričajte, da se ne bo nič več zgodilo kaj takega!«

»Storil bom, kar bom mogel, toda lahko mi ne bo.«

»Za vrağa, gospod! Kaj se že čudite premaganega?«

»Niti najmanj!« je reeno odgovoril detektiv. »Toda vem, da imamo opravka z zelo ineligentnim in zelo nevarnim človekom. Vedno je lažje nekaj storiti, kakor pa

preprečiti, da bi se kaj storilo. Le spomnite se: Erik je bil ubit tak rekoč pred mojim nosom... in pred Vašim.«

Sir Willfrid je zardel. To je bila pa zares neprijetna pripomba!

»Pojdimo zasliševati osebe,« je rekel Dodd, MacPheyu pa je pristavil: »Kar se pa Vas tiče, odprite dobro oči, toda ne pozabite, da ste še naprej vratar!«

Medtem, ko se je v ravnateljevi pisarni razvijal ta skrivnostni film o masčevanju in smrti, je šolsko življenje potekalo navidez po običajnem tiru.

Dijaki so drdrali svoje lekcije po sončnih učilnicah, v katerih so dabele plave muhe udarjale ob okna. Kreda je kakor običajno škripala po črnih tablah... Toda učenci so bili to jutro zgovornejši in manj pazljivi. Gdč. Santaiy je imela dosti muke s svojim razredom, in skoraj zaman je ponavljala »mimo!« Gospod Hiff je klátil tako slabe besedne dovpite, da so šli kar mimo vseh ušes. Kar pa zadeva Nettlona, je bil truden in raztresen, in namesto da bi izpraševal dijake iz slovnice, jim je bral nek znameniti ameriški roman.

V glasbeni dvorani je svoje glave učence poučevala klavir Sofija Dodd. Se nič ni vedela o skrivnostni, ki je obdajala smrt Erika Moseja, le to je izvedela od svoje matere, da je umrl... Klavirska vladnica jo je zanimala prav tako malo, kakor njene dijake. Nihče ne bi mogel te mlade deklice dolžiti, da nima srca, toda smrt Erika Moseja, to je treba priznati, jo je boli zanimala, kakor pa žalostila.

Od tu in tam

Načrt uredbe o političnih strankah in o zborovanjih je po pisanju belgajskih časopisov že gotov. Izdelal ga je minister dr. Konstantinović s sodelovanjem vseučiliških profesorjev dr. Tasiča in dr. Mihajla Ilića. Uredba ima baje le nekaj kratkih točk, ki v glavnem določajo, da bodo oblasti dovoljevale delovanje slehernega političnega združenja, ki bo le prijavilo svoje delovanje oblastem. Oblast pa sme ustaviti delovanje vsakega društva, za katero bi se dognalo, da se je pregrajilo proti kazenskemu zakoniku ali pa proti zakonu o zaščiti države. Pričakujejo, da bo ta uredba objavljena ob enem s popravljenim uredbo za volitve narodnih poslancev.

Sestanek stalnega jugoslovansko-nemškega gospodarskega odbora želi imeti Nemčija za 15. februar. Nedavno je Nemčija vključila tudi češko-moravski protektorat in svoje carinsko področje in so zaradi tega nastale mnoge spremembe, ki jih je treba urediti tudi z našo državo, ki je doslej tudi v Protektoratu veliko izvažala in iz njega uvažala. Verjetno pa je, da bo sestanek v Berlinu nekoliko kasneje, ker so jugoslovanski delegati za take posle oddali tiste dni drugje, pa bodo mogli odpotovati šele okrog 20. tega meseca. V naši delegaciji bodo zastopniki trgovskega, finančnega in prometnega ministrstva, Narodne banke, Privilegirane izvozne družbe in zastopnik urada za pospeševanje zunanje trgovine.

Snež in led sta se začela naglo topiti, reke pa naraščati. Velika Morava je povzročila v Srednji Srbiji že veliko škodo. Rečni led se je začel topiti in lomiti z velikim truščem, naka je naraščajoča reka valila ledene plošče naprej. Blizu Varvarina je voda prestopila bregove in zalila čez dve sto hiš. Ljudje so z vso naglico bežali na kozoce in strehe hiš, da bi si rešili vajo golo življenje. Vojaštvo je poslalo na pomoč pontonske čolne, nesrečnike brez krova pa so namestili v šolah. Reka Morava stalno narašča in se je pri Čupriji dvignila že za 5,20 metra nad normalo.

Svetovni rekord v britju so menda posekali vojvodinski brivci, ki so tekmovali pred nekaj dnevi v Petrogradu. Najbolj se je postavil neki Bela Gali, ki je obrnil svojega gosta v 23 sekundah. Tudi naslednja dva sta bila urna, saj sta opravila svoje delo po eno sekundo drug za drugim. Četrta je bila neka ženska. Prvi je bil po času prav za prav neki drugi brivec, ki je gosta obrnil v 16 sekundah, vendar pa se mu je brivec nekoliko zatanknil in se je gostu podelila kri. Zavoljo tega je bil brivec diskvalificiran. Kakor pravijo časopisi, znaša svetovni brivski rekord 27 sekund.

Južnosrbski sadilci tobak niso nič kaj zadovoljni z novim cenikom, katerega je določil finančni minister dr. Jure Sutej za odkup tobaka, zlasti pa niso zadovoljni s tem, da je bil hercegovski tobak uvrščen deloma v isto kakovostno skupino kakor južnosrbski. Macedonski sadilci pravijo, da je njihov tobak mnogo boljši kakor hercegovski in ga monopolna uprava tudi bolj s pridom uporablja. Zaradi tega naj bi finančni minister za prihodnjo odkupno dobo določil macedonskemu tobaku višje cene kakor hercegovskemu in bi s tem popravil krivico, obenem pa bi dal revnim sadilcem tobaka nekaj več zaslužka. Do sedaj je južnosrbski tobak uvažal pri odkupnih cenah vedno svoje velike privilegije na račun prav tako revnih hercegovskih sadilcev tobaka. Verjetno je, da bo finančni minister to vprašanje uredil tako, da bodo tudi v Južni Srbiji deležni večjega dohodka, saj so dobivali sadilci za svoj tobak skoro povesod enako skromne in neverjetno nizke ceno.

Cementna industrija v Dalmaciji si kar ne more pomagati iz zagate. Velikih naročil ni, doma pa tudi ni gradbene delavnosti in tako večina cementnih tovarnov v Dalmaciji stoji. Na tisoče delavcev je brez dela. Morda bo nekoliko zboljšanja prinesla možnost, da bodo iz Dalmacije cement lahko izvažali v Srednjo in Južno Ameriko, kjer so pripravljeni to naše blago plačevati s surovno kavo. Zaradi tega je devizno ravnanje povzročilo vse trdke s kolonialnim blagom, naj sporoče, če bi hoteli na ta način priti do svojega blaga.

Na silno prebrisan način sta dva žeparja »oskubila«: za 4000 dinarjev 16letnega kmetiča Radomirja Gjorgjevića iz Rabrova pri Požeju. Fantič je čakal v železniški čakalnici na vlak. Nenadoma pa je k njemu pristopil eleganten gospod in ga prosil, naj bi mu pomagal nesti zavoj. Ko sta govorila, pa je prišel mimo neki drugi neznanec, kateremu je padla nadoz glava denarnica. Prvi gospod jo je pobral, nato pa je prosil kmetiča, da bi si najdeni denar delila. Prav tedaj pa se je spet prikazal drugi neznanec in začel izpraševati, če nista morebiti našla njegove denarnice. Nazadnje je začel preiskovati kmetiča in pri tem potegnil iz žepa njegovo lastno denarnico, napolnjeno s 4000 dinarji. Neznanec jo je izročil prvemu gospodu s pripombo, da ta denarnica ni njegova, on pa hoče le svojo. Ko je drugi neznanec pretil palčko, pa je prvi »gospod«: urno pobral iz denarnice denar, nato pa denarnico vrnil dekcu. Šele nekaj minut nato je dekče pogledal v denarnico in našel v njej mesto tisočakov izrazke iz časopisov, neznana »gospoda«: pa sta jo med tem že odkurila. Toda policija ju je še isto noč prišla in jima vzela denar.

Svojega soseda je ubil v vinski kleti in ob njegovem truplu pil posestnik Dragutin Novak iz Podgajca pri Belovarju. Z Zarepom sta bila že dolga leta sprta in sta se pri vsaki priložnosti sporekala. Pod izgovorom, da se bosta pomirila, je izvalil Zarepa v svojo klet, ga opijnil in slednjič z motiko pobil do smrti. Nato je sedel vso noč ob njem, pil in premišljeval, kako bi umor prikril. Nato je zavlekel truplo na cesto, jutraj pa šel orožnikom javiti, da je videl na cesti neko truplo. Pri vsem tem pa je bil Novak toliko nepreviden, da je pustil v svoji kleti mlako krvi, po kateri so tudi umor pojasnili in Novaka zaprli. Sodišče ga je obsodilo na dvanajset let robije, toda stari Novak je sprejel kaznen mirno in rekel, da si je tako »preskrbo«: do smrti naravnost želel.

Mesec dni zapora bo morala odsedeti žena, ki je povzročila ogenj, kateri je bil uničil celo vasi Čergane pri Gostivarju. Pred poldrugim letom je v tej vasi nenadoma izbruhnil požar. Preden so se ljudje zavedli nesreče, že je veter raznesel iskre vse naokoli in kmalu je bila vasi v plamenih. O gašenju ni bilo niti govora, ker v vasi gasilnega društva odnosa gasilnega orodja sploh niso imeli. Konec je bil tak, da niti ena zgradba v vasi ni ostala cela. V cellem je zgorelo 40 hiš, 38 hlevov in 40 gospodarskih poslopij. Vse škodo pa je bilo za 1 milijon dinarjev. Ljudje so bili prepričani, da jih je zadela kazen božja, oblasti pa so dolgo stikale za požigalcem in nazadnje dognale, da je neka žena po svoji nemarnosti vrgla v hlev pepel, v katerem je bila še živa žerjavica. Ženska je morala pred sodnike in se je zagovarjala, da je to storila nehoti in da zato pri njej ne more biti govora o kaki požigalski strasti. Sodniki so ji verjeli in jo obsodili na 1800 dinarjev kazni, v slučaju neizterljivosti pa na mesec dni zapora.

Danes zadnjikrat!

Lep in izredno zabaven film po motivih istoimenske Rossinijeve komične opere. — Reprezentativno filmsko delo z najboljšimi predstavnikami španske umetnosti! — Razkožje, humor, ples, muzika in petje! Ob 16, 19, in 21. uri **Kino Union** tel. 22-21

Seviljski brivec

Splošna bilanca predpustnega časa

Izročila in ženitovanjska pisma - Število porok v ljubljanskih cerkvah

Ljubljana, 8. februarja. Letošnji predpustni čas je bil prav kratak. Trajal je dobrih pet tednov. Prihodnje leto pa bo predpust še enkrat daljši in bo več prilike za ženitve, za sestavljanje ženitovanjskih in drugih pisem pri ljubljanskih notarjih. Letos so ljudje hiteli s porokami.

Ljubljanski notarji so ta predpust imeli priločno dosti poslov. Sestavljali so okoličanskim kmetom izročilne pogodbe, s katerimi so očenci izročali svoja posestva svojim sinovom kot naslednikom na domačiji, kakor tudi razna ženitovanjska in dedna pisma. Izročilne pogodbe so v splošnem sestavljene po starih tradicijah in šablona. Od starih časov naš kmet trdo drži svoje pravice in jih skuša točno zapisati v vseh podrobnostih. Pri izročanju posestva ne pozabi kmet nobene malenkosti in naštevajo se vse reči, ki jih ima sin-prezverniki dajati staršema. Ni pozabljen niti eno jajce, ni pozabljen niti en mernik pšenice, napisati se mora točno število vseh dajatev, drugače pogodba ni v redu. Pametnejši gospodarji si skušajo zavarovati starost s primernimi rentami, kar je veliko lažje in udobnejše, ko se ni treba pozneje kregati za vsako dajatev.

Pri ženitovanjskih pisemih se dostikrat odigrava vesele zgodbe in tudi žalostno se včasih končava. Ta predpust so se nekeje v daljni vasi okoličane silno dolgo vlekle pogajanja med snubači in trdim gospodarjem. Vse je že bilo dogovorjeno. Gospodar je v glavnih točkah odnehal in privolil v višino dote, le trd oreh je bilo vprašanje, da-li gre z ženinom z doma tudi telica. Prav v tej stvari je bila velika nevarnost, da se bo vse razdroilo in da bo Francka ostala zaenkrat še samica in da bo morala mogoče vleči ploho. Pa je Francka stopila odločno k očetu ter mu dala ultimatum: »Oče, ali telico, ali pa bo drugi teden v naši hiši zakajalo.« Francka je bila namreč v blagoslovenem stanu. Ko je oče spoznal kritičnost položaja, je

postal odnehtljiv in je nazadnje dal telico za nameček. Hitro so napravili pismo, hitro so bili oklici kar enkrat za trikrat in Francka je bila rešena.

Kolikor je znano, je bilo ta predpust pri ljubljanskih notarjih napravljenih do 15 izročilnih in ženitovanjskih pisem.

Koliko je bilo v Ljubljani porok v tem kratkem predpustnem času? Prav razveseljivo mnogo. Nekatere poroke so bile skromne, druge bolj pompozne. Videti pa je bilo, da so se ljudje zelo omejevali glede poročniš izdatkov. Mnogi parčki so s pričami poročali v cerkve kar peš in so se nato z mirno pojedinjo zadovoljili ljubljanski avtoksiki tožijo, da jim ta predpust ni prinašal večjih dohodkov pri porokah.

V trnovski cerkvi je bilo ta predpust 9 porok. Vsi so bili domačini, največ Barjani. Zupni urad na Viču je zaznamoval prav toliko število porok kakor trnovski. Zupni urad v Spodnji Šiški je dosegel v tem predpustu 11 porok. V župnem uradu sv. Nikolaja so zapisali samo 4 poročne parčke. Zupni urad sv. Cirila in Metoda za bežigradski okraj je v poročno knjigo zapisal, kakor trnovski in viški, 9 porok, od teh pa je bilo v domači cerkvi poročenih le 5 parov, drugi so bili tam le oklicani, pa so bili drugje poročeni. Šempetrska fara, ki je ena največjih v Sloveniji, je v tem predpustu oklicala in zaznamovala 33 porok. Pač čedno število. Bili so večidel domačini, le 4 pari so prišli od drugod. Zupni urad Marijinega Oznanjenja (franciškani) je prav tako, kakor šempetrski, zapisal veliko število porok. Bilo jih je ta predpust zaznamovalo 42 porok, nekateri pari so bili z dežele. Ta urad je torej dosegel v tem kratkem času rekord! Pri vseh gori omenjenih župnih uradih je bilo celotno zapisanih 117 porok. Čedno število! Manjkajo še podatki od župnega urada pri sv. Jakobu. Lahko računamo, da je bilo vsega nad 130 porok.

Ljubljanski slepar odnesel iz Maribora 4 jurje

5 spretnimi triki je opeharil 4 mariborske trgovce

Maribor, 7. februarja.

Včeraj, na pustni torek, se je posrečilo spretnemu ljubljanskemu sleparju, da si je na lahek način prislužil v teku ene ure nič manj kot štiri jurje. Prišel je menda posebej v ta namen iz Ljubljane s posebnim trikom, ki se mu je sijajno obnesel. Slepar je telefoniral od nekod po vrsti štirim mariborskim boljšim trgovcem z živili ter se je vsem predstavil kot profesor Beve. Pri vsakem trgovcu je navedel drugo stanovanje, pri vseh pa je bilo bistvo sleparije sledeče: »Profesor Beve«: je naročil v trgovini tri steklenice desertnega vina ter je trgovca prosil, da mu jih pošlje na stanovanje. Obenem je dejal, da ima pri sebi samo tisoč-dinarisk bankovec in ni drobiža, pa je prosil trgovca, naj mu pošlje z osebo, ki bo prinesla vino, tudi že drobiž iz tisočaka. Tri steklenice tega vina stanejo v trgovini okoli 200 din. Vajenec, ki je

nesel vino gospodu profesorju, je dobil s seboj tudi 800 din. Profesor je pri vseh naročilih dejal, da stanuje v drugem nadstropju dogovorjene hiše. Ko je prišel vajenec z vinom in denarjem, ga je čakal elegantno oblečen gospod že v prvem nadstropju ter mu dejal, naj mu hitro izroči denar, ker se mu mudi v mesto, vino pa naj zanesne v drugo nadstropje njegovi ženi, ki mu bo potem tudi izročila tisoč dinarjev. Vajenec je denar izročil ter šel iskat stanovanje profesorja Beve, neznane pa je je naglo odkuril po stopnicah ter se izgubil v mestu. Vajenec je zaman iskal profesorjevo stanovanje ter je nazadnje uvidel, da ga je slepar potegnil s spretnim trikom. Štirikrat se je na tak način sleparija posrečila. Vajenci so potem na policiji sleparja tako točno opisali, da ga je policija že prepoznala. Je to neki znan pičlec iz Ljubljane, ki se menda ne bo dolgo veselil lahko prisluženega denarja.

Športne vesti

V nedeljo 30 km v Mojstrani. Državno prvenstvo v smučkem vztrajnostnem teku z mednarodno udeležbo. Po že dovršenem tekmovalstvu za državno prvenstvo v klasični in alpski kombinaciji bodo v nedeljo naši tekmovalci imeli svojo najtežjo preizkušnjo: tekmo v vztrajnostnem teku. Tekmovalno bo letos v Mojstrani na 30 km dolgi progi, ki bo v eni zanki obšla vse tri gorske doline, ki imajo svoje izhodišče v Mojstrani, Vrta, Kot in Krmo. Vztrajnostni tek je gotovo najnapornejša smučarska disciplina — letos pa bo to tekmovalstvo za naše smučarje še toliko težje, ker je nemška smučarska zveza prijavila za naše prvenstvo 8 svojih najboljših z znanim Italijanom Vincenzom Demetom na čelu. In sicer so to: Kritzer (Wien), Kasebacher (Innsbruck), Koch (Celovec), Russ (Beljak), Kullnig (Celovec), Wieser (Arnoldstein) in Rössner (Graz), poleg Demetza (sedaj Innsbruck). Večni Smolejev konkurent Demet je letos v odlični formi, zato pa ima naš Smolej prednost domačega terena. Dvojbo obeh v Mojstrani bo seveda glavna in največja privlačnost tekmovalstva in v nedeljo bomo imeli prvič v Jugoslaviji priliko, videti oba srednje-evropska najboljša smučarja-dolgočrta na tekmovalni progi. Seveda poleg njiju in ostalih že navedenih nemških tekmovalcev še vso Jugoslovansko smučarsko elito. Tekmovalstvo se prične ob devetih dopoldne.

Anglija: Francija. Prihodnjo nedeljo igra v Parizu angleška nogometna reprezentanca proti izbrani francoski nogometni enajstori. Obe zvezi se za to mednarodno srečanje temeljito pripravljata. Francozi so kot zadnji trening svoje enajstorič igrali s Portugali in so jih zadnjo nedeljo tudi premagali z 2:1. Kljub temu pa Francozi s svojo reprezentanco niso zadovoljni in bodo še jutri igrali poskusno tekmo, na podlagi katere bodo potem definitivno postavili svoje moštvo.

Tudi Italijani se temeljito pripravljajo na povračilno tekmo s švicarsko reprezentanco, ki bo 26. marca v Turinu. Kakor je znano, so Italijani lansko tekmo v Švici izgubili.

Za nedeljsko tekmo med BSKM in Gradjanskim, ki bo prihodnjo nedeljo, vlada vedno večje zanimanje. Zagrebčani so prepričani, da bodo premagali Belgrajčane, in to celo s takim rezultatom, da bodo za to dobili pokal, ki ga je dal predsednik vlade Dragiša Cvetković. Na drugi strani pa so Belgrajčani trdno odločeni, ne samo obdržati prednost dveh golov, ampak tudi zmagati sredi Zagreba nad znamenitim »purgerje«. Igralci Gradjanskega imajo danes svoj zadnji trening z moštvom Haška. Po tem treningu bo šele Gradjanski določil svojo postavbo.

Naročite in širite
Slovenski dom!

Vremensko poročilo

»Slovenskega doma«

Kraj	Barometer-sko stanje	Temperatura v °C	Relativna vlažnost v %	Oblačnost od 1-10	Veter (smer, jakost)	Pada-vine m/m	Vrsta
Ljubljana	765.2	2.2	0.2	83	ml.	0	—
Maribor	762.7	1.8	1.0	90	10	—	—
Zagreb	767.4	4.0	0.0	90	10	0	15.0 dež
Belgrad	765.9	2.0	1.0	90	10	WSW,	7.0 dež
Sarajevo	766.1	0.0	0.0	90	6	0	2.0 dež
Vis	764.0	6.0	4.0	90	10	NW,	—
Split	765.2	13.0	8.0	90	5	WNW,	11.0 dež
Kumbar	762.9	14.0	11.0	80	10	S,	2. dež
Žirje	766.7	14.0	4.0	80	3	N,	18.0 dež
Duhrovnih	764.7	15.0	9.0	90	10	W,	5.0 dež

Vremenska napoved: Večjoma še oblačno, spremenljivo in malo hladnejše vreme.

Koledar

Danes, četrtek, 8. februarja: Janez Mat. Petek, 9. februarja: Apolonija.

Obvestila

Nočno službo imajo lekarne: dr. Kmet, Tyrševa cesta 41; mr. Trnkoczy ded., Mestni trg 4, in mr. Ustar, Selenburgova ulica 7.

XIV. koncert Ljubljanske filharmonije v petek 9. t. m. ob 20 v Unionski dvorani. Poseben pomen tega koncerta je, da nastopi na njem po vrsti tujih dirigentov, veliki hrvatski skladatelj in dirigent, ravnatelj opere v Zagrebu g. K. Baranović, ki spada po kakovosti svoje umetniške stvariteljske sile med največje jugoslovanske glasbenike. S tem nastopom hrvaškega dirigenta v Ljubljani se prične izmenjava dirigentov med Slovenci in Hrvati. Na sporedu so Čajkovski V. simfonija, Smetanova »Vltava«, Bravničarjeva »Belokrajnska«: in Baranovićev »Srce iz lesta«. Prodaja vetopnic je pri blagajni kino Union.

XIV. prosvetni večer, ki bo v petek 9. t. m. ob 20 v Franciskanski dvorani, bo zelo zanimiv zlasti za naš obrtniški in trgoveški stan. Predaval bo dr. Pavel Blaznik, profesor iz Celja o srednjeveških cerkvah med Slovenci. Čehi so se ohranili v naših krajih tja do francoske dobe, segajo pa nazaj v 15. stoletje. Velike važnosti so bili čehi za Ljubljano, Kamnik, Kranj, Škofjo Loko in Trzin. Čehi so se razvili deloma iz cerkvenih bratovščin, tako na primer: Bratovščina krojačev v Ljubljani, v Škofji Loki so bili na taki podlagi organizirani čevljarji in krznarji, v Kranju mesarji in slinčari. Drugi čehi pa so bili ustanovljeni popolnoma na novo in so jih poklicali v svet predvsem gospodarski razlogi. Predprodaja vetopnic pri Prosvetni zvezi in v trgovini Štiligoj za Franc. cerkvijo.

Mariborska kulturna javnost se gotovo že dobro spominja nadvse uspele predstave tragedije »Grohar«: v lanskí sezoni. Ista skupina, ki se je predstavila s tem delom, bo 15. t. m. vprizorila najnovejšo Mračkovo tragedijo »Stari Rimljan«: v Narodnem gledališču.

Ljubljansko gledališče

Drama. Začetek ob 20.

Četrtek, 8. februarja: »Praznik cvetočih češenj«. Premiera. Premierski abonma. Petek, 9. februarja ob 3 popoldne: »Striček Vanja«. Dijaška predstava. Izven. Globoko znizane cene od 14 din navzdol. Sobota, 10. februarja: »Na prisojni strani«. Red A. Nedelja, 11. februarja ob 15: »Princeza in pastirček«. Mladinska predstava. Izven. Znizane cene od 20 din navzdol. Ob 20: »Praznik cvetočih češenj«. Izven. Znizane cene.

Opera. Začetek ob 20.

Četrtek, 8. februarja zaprt. Petek, 9. februarja zaprt. Sobota, 10. februarja: »Gorenjski slavček«. Red B. Nedelja, 11. februarja ob 15: »Lumpacijs Vagabundus«. Izven. Ob 20: »Frasquita«. Izven. Gostovanje Zlate Gjunganec.

Klabudova igra »Praznik cvetočih češenj«: je ostala občinstvu v trajnem spominu. Japonska snov, ki obravnava ljubezen do domovine in žrtve zanjo, je visoka pesem junštva in požrtvovanja. Visoka umetniška raven te predstave, h kateri so pripomogli vsebina, igralci in režija, je najboljša zagotovilo, da bo našla tudi pri letošnji ponovitvi odgovarjajoče zanimanje. Nastopili bodo: Saričeva, Vida Juvanova, Jan, Gregorin, Skrbinek, Marija Vera, Debevec, Jerman, Plut in Potokar. Režiser: Ciril Debevec. Delo je prevedel Fran Albrecht.

Dijaška predstava v Drami. V petek ob 15 bo uprizorjen Čehovljev »Striček Vanja«: po globoko znanih cenah od 14 din navzdol. V tej igri bo spoznalo dijaštvo, ki mu obisk te predstave najtopleje priporočamo, pesnika najtanjših nastojen, in čudovitega slikarja človeške duše Naslovo vlogo bo igral Cesar, v ostalih vlogah: Skrbinek, Mira Danilova, Vida Juvanova, Gabrijelčičeva, Kralj, Dančič, Rakarjeva in Brežigar. Režiser: dramaturg Jošip Vidmar.

Red B bo imel v soboto predstavo A Foersterjevega »Gorenjskega slavčka«, ki je naše najbolj priljubljeno domače odsko delo. Preprosto, a prikupno dejanje in ljubka, iz domače narodne pesmi izviračo glasba mu daje posebno vrednost. V glavnih partijah nastopijo Franci, Ribičeva, Spanova, Anžlovar, Barbičeva, Zupan, Modest Sancin, Dolničar in Orel. Dirigira A. Neffat, režija pa je Zupanova.

V nedeljo se pa bo prvič popoldne uprizorila vesela Nestroy-Štriftova glasbena burka »Lumpacijs Vagabundus«, ki je vzbudila med občinstvom toliko pozornosti zavoljo svojega vseskozi zabavnega značaja in odlične zasedbe z Modestom Sancinom, Zupanom in Jankom v vlogi treh brezposelnih rokolodcev. Sodelujejo še Peček, Lupša, Kogejeva, Spanova, Anžlovar, Planecki itd. Režija Zupanova. Zvečer pa bo gostovala Zlata Gjunganec v Leharjevi »Frasquiti«, kjer je skupno s Franciom žela izreden uspeh pri vseh dosedanjih razprodanih predstavah. Sodelujejo Peček, M. Sancin, Barbičeva in J. Rus.

Sredí drugega tedna bomo imeli v Operi zanimivo gostovanje, in sicer bosta nastopila znana plesalca Pino in Pia Mlakar, ki z velikim uspehom delujeta v inozemstvu, s svojo novo našudrano celovečerno kompozicijo na glasbo zagrebške skladateljke Lhotke, »Lok«. Ker bo gostovanje samo enkratno, opozarjamo na ta večer vse ljubitelje visoke umetnosti, ki jo nudita pri svojih nastopih oba plesalca.

Mariborsko gledališče

Četrtek, 8. febr., ob 20: »Othello«. Red A. Petek, 9. febr.: zaprt. Sobota, 10. febr., ob 20: »Cigan baron«. Red C. Premiera.

Zanimive razprave pred mariborskim sodiščem

Maribor, 7. februarja.

Zaradi smrtonosne vožnje s kolesom je prišel danes pred okrožno sodišče 29-letni delavec Fr. Svrznjak iz Maribora. Dne 13. septembra lanskega leta se je peljal s kolesom po Jadranski ulici v mesto. Ko je prišel na železniško križišče pred jezuitskim samostanom, je dohitel četo vojakov ter se je hotel peljati mimo njih tik plota. Drvel je z veliko naglico ter zapeljal naravnost v Uršulo Božiček, ki mu je prihajala nasproti. Podrl jo je na tla, pri čemer je dobila ženska smrtonosne poškodbe na notranjih organih, katerim je malo po prevozu v bolnišnici podlegla. Obtoženec se zagovarja, da ženske ni videl, ker so mu vojaki zakrivali pregled čez cesto. Obsojen je bil na 3 mesece zapora, pogojno za 3 leta.

Zaradi tega, ker sta sama na svojo roko izvršila »rubež«, sta prišla pred sodnike 40-letni delavec Franc Kranjc iz Dragučeve ter 44-letni posestnik Ivan Kokol od Sv. Petra pri Mariboru. Dejanje, zaradi katerega sta pred sodniki, sta zakrivila še leta 1932. Dotično leto je bila dobra letina jabolk ter živahna kupčija z njimi. Kranjc je bil zaposlen pri trgovcu s sadjem Stanku Strgarju, ki je imel pri špediciji Schenker v skladišču shranjenih 20 zabojev jabolk v vrednosti 1400 din. Tisti čas se je govorilo, da Strgar slabo stoji ter da tisti, komur je kaj dolžan, ne bo prišel do plačila. V gostilni na Meljski cesti so govorili o tem neki prekupci, med katerimi je bil Ivan Kokol, pogovoru pa je prisostvoval tudi Strgarjev namestnik Kranjc, kateremu je Strgar nekaj na medli dolgoval. Kokol je potem dejal Kranjcu, da itak ne bo prišel do denarja, če si ga sam ne preskrbi ter ga je pregovoril, da se je podal k Schenkerju ter pod pretežbo, da ga pošilja Strgar, izvalil od skladiščnika vseh 20 zabojev jabolk, katere je naložil na voz ter jih odpeljal h Kokolu, ki mu je dal za jabolka 1008 din. Oba osumljenca sedaj krivdo zanikata. Sodba se je glasila: vsak 1 mesec zapora in 500 din denarne kazni ali nadaljnih 9 dni zapora, pogojno za 3 leta ter na 3 leta izgube častnih pravic.

Vinski sejem v Ljutomeru 12. marca

Vinarska podružnica v Ljutomeru priredi tudi letos v istem obsegu kot prejšnja leta vinski sejem in razstavo vin dne 12. marca 1940 v dvorani g. Zavratnika v Ljutomeru.

Vabimo vse vinogradnike iz ljutomerskega in gornjerdvanskega ter štrigovskega okoliša, da razstavijo svoje vino. Vsi, ki bodo razstavili, naj to prijavijo do 7. marca, vzorce pa pošljejo do 10. marca t. l. Prijave in vzorce sprejema pisarna občine Ljutomer.

Vabljeni so tudi kupci in vsi zainteresirani, da se osebno pričajo na vinskem sejmu o dobri kakovosti našega vina, ki bo tudi letos v veliki izbiri na ponudbo, saj bo razstavljenih obilo sortnih in mešanih vin, ki bodo en dan pred razstavo tudi ocenjena.

Otvoritev bo ob 9, zaključek pa ob 20.

O višinski bolezni

Turist se mora postopoma privajati vedno večje višine in ni prav, če sili začetni gornik kar na Mont Blanc

Današnji čas stopa mnogo naših fantov k pilotom — na drugi strani se vedno bolj razvija turizem in potujejo naši gorniki tudi v inozemske Alpe, kjer presegajo vrhovi višine 3000 m. Poleg tega je močnejše, da se pojavijo višinska bolezni tudi dosti nižje pri posebno občutljivih ljudeh — pa je zato dobro, če se tudi pri nas nekoliko seznamimo s to boleznijo. Mnogo podatkov je vzetih po razpravi dr. A. Loewyja iz Davosa.

Višinska bolezen nam je v zgodovini znana že kakih 300 let

Prvi jo je opisal Acosta, ki jo je spoznal pri svojem potovanju v gorovje Peruja. Jezdil je čez višine Periacaca na muli. Na višini 4500 metrov je začutil bolečine pri požiranju, gačilo se mu je in je izbruhal iz želodca najprej ostanke jedi, potem slino, žolčni sok in končno tudi kri. Isto se je dogodilo nekaterim njegovim spremljevalcem, ki jih je poleg vsega gačilo napadla še driska. Že Acosta je povedal, da nastopa ta bolezen pri različnih ljudeh in na različnih višinah z različno močjo.

Leta 1736 so potovali trije francoski akademiki Bouguet, La Condamine in Godin v visoke bolivijske Ande. Spremljal jih je španski mornariški častnik Ulloa. Vsi poročajo o

poruši. Že pred Saussureom je spoznal Lavoi-sier pomen tlaka za organizem. Videli pa bomo, da ni zmanjšani zračni tlak edini vzrok za višinsko bolezen. Humboldt poroča s svojega potovanja v Quito, da se je pojavilo pri njem in spremljevalcu poleg že poprej opisanih težav še krvavenje iz ustnic in očesnih veznic. Tako krvavenje je na sebi doživel tudi v Peruanskem veleorju v višini 4500 m, trdi pa kakor Acosta, da so nekatere gore predisponirane za višinsko bolezen in da se ta pojavlja ponekod v znatno nižjih višinah. Bival je v Andah več let. Knoch trdi, da je ponekod priplezal brez posebnih težav do 6000 m, medtem ko se ga je polastila gorska bolezen v dosti nižjih pokrajinah And.

Ponoči višinska bolezen huja ko podnevi

Pöppig je bival več let v Čile in Peruju. Zapazil je, da se pojavlja bolezen, zlasti težko dihanje, ponoči bolj kot podnevi. Ko so poizkusili igrati na neko pihalo, so bruhali kri. Grüssfeld in Titzgerald poročata o podobnih težavah iz pogorja Akonkague, Whymper pa iz pogorja Cimboraso in Cotopaxi.

V začetku 19. stoletja imamo že popise z drugih velikih gor — s Kasbeka na Kavkazu, z gore Ararat — kjer je pristal nekoč Noe s

takoj, ko so izstopili. Bolezen se kaže v telesni in duševni lenobnosti, utrujenosti, zaspancu, glavobolu, omotičnosti in bruhanju. Pri različnih ljudeh prevladujejo ti ali oni navedeni pojavi. Skoraj vsem pa se gačijo jedi in nimajo nobenega teka. Bledični so, na ustnicah modrikasti, žila bije hitro, dihanje je neredno. Vse to izgine lahko že v nekaj dneh, dočim postane dihanje ob najmanjšem naporu težko lahko še dokaj dni.

Drugeče pa je, če nastopi bolezen že med hojo na visoko goro. Nastopi že lahko v dosti manjših višinah in v tistih organih, ki so porabili največ kisika — v mišicah. Človeku se zazdi, da naenkrat ne more več naprej, sede, se čuti takoj odpočitega, ko pa vstane, mora spet sedeti po nekaj korakih. Temu se pridruži še omotica, temnenje pred očmi in zlasti v izvenevropskih pogorjih se apatija, brezbriznost, ravnodušnost napram mrazu in viharju, ki se stopnjuje tako daleč, da ni človeku niti za življenje nič več mar in mu je prav vseeno, če takoj umre. Ta velika

brezbriznost do življenja

je tisti zli duh, ki je gorskim ekspedicijam najbolj nevaren. Človeku, ki je bil v dolini še poln vere in veselja do življenja, postane kar prijetno, če bi umrl, pri tem ne pazi več na nevarnosti in nesreča je tukaj.

V Alpah in v Kavkazu, najbrž sploh na gorovju, ki je precej oddaljeno od ekvatorja, se pojavlja gorska bolezen v večjih nižinah in poprej kot pa v gorovjih bližje ekvatorja. Krvavenje pa se raje pojavlja v gorovjih blizu ekvatorja. Poiščimo sedaj

bišven vzrok višinske bolezni

Berson in Süring sta se dvignila v odprtem balonu do višine 10.500 m. Udihačala sta umeten kisik. Pri 10.500 m je padel Berson v nezavest, Süring nekoliko poprej — zaspanec pa se je polotil Süringa že v višini 9000 m. Dospela sta torej z udihačanjem umetnega kisika do višine, ki bi je sicer ne zmogla. — Paul Bert in Mosso sta se zaprla v sobico, iz katere so izsesavali zrak do razredčenosti, ki bi odgovarjala višinam od 9000 do 11.6000 m. Seveda so jima pri tem dovajali v pljuča umetni kisik. — Torej bi bilo pomanjkanje kisika glavni vzrok za gorsko bolezen, in bi pojasnilo to tudi to, da se pri naporih poprej pojavi kot pri mirovanju, kajti pri naporih rabimo do desetkrat več kisika kot sicer. Zato bi bilo tudi bolj razumljivo, zakaj zbole nekateri v gorah, ko drugi na istem kraju ne čutijo še nobenih posebnih težav. Čim večja je prostornina pljuč, čim večje je število kapilar, čim večje je število rdečih krvnih teles, čim boljša so ta krvna telesa po sestavi, čim večja je gonilna moč srca, tem pozneje se bo pojavila gorska bolezen. Sodelujejo pri tem tudi klimatične razmere: pri meglenem ozračju in oblačnem nebu se pojavi gorska bolezen pozneje kot v suhem ozračju. — Nekaterim je zelo škodoval veter, drugi so spet dobili napad poprej, če so hodili po skalovju, kakor če so hodili po snegu. Menijo, da vpliva lahen veter dobro proti gorski bolezni, hud veter jo pa pospešuje, ker ovira dihanje. Ponoči so napadi zato težji, ker dihamo dosti bolj površno kot podnevi.

Drugi avtorji pa pripisujejo glavno krivdo zmanjšani krvnemu pritisku, zaradi katerega se razširijo žilice v pljučih in potem kri po njih zastaja. Sam menim, da igrajo vse te komponente važno vlogo — pomanjkanje kisika, manjši pritisk, telesna konstitucija in klimatične razmere. Menim, da je prav važen vzrok tudi duševno razpoloženje, saj lahko vpliva tako razpoloženje močno na nevrovegetativni sistem in ta na želodec, na krvno ožilje, na vestibularni aparat itd.

Višinski bolezni se človek privadi

Vprašali boste, ali se tisti, ki se nagibajo v gorsko bolezen, lahko stremijo proti nji? Če obdržimo bolnika, ki je zbolel za gorsko boleznijo, nekaj dni v isti višini, izginejo pri popolnem mirovanju njeni pojavi. Najprej se izgubijo popadki nezvesti in temnenja, potem popuša splošna slabost, v nekaj dneh izginejo bolečine v glavi in loputanje srca — le težka sapa se lahko še delj časa pojavlja, zlasti med delom. — Popnijs ni mogel v višini 4300 m celo leto dobiti tiste moči, ki jo je imel v dolini. Sven Hedin se ni mogel s svojimi spremljevalci aklimatizirati v višini 6000 m, čeprav je bival tam mesece dolgo. Tudi domačini, ki so sicer bivali na višinah od 3000 do 4000 m, se niso mogli aklimatizirati v višinah od 5000 do 6000 m. Vendar so poznejše ekspedicije na Himalaju pokazale, da se je vendar le mogoče nekoliko aklimatizirati, in sicer na ta način, da so se naskakovali ustavljali po delj časa na različnih etapah, zaradi česar se je lahko

telo nekoliko prilagodilo novemu pritisku, so se razmnožila rdeča krvna telesa in je postal obtok krvi hitrejši. — Iz vsega tega sledi, da človek s slabotno konstitucijo in slabim srcem ne sme kar tako na visoke gore, da se mora turist postopoma privajati na vedno večje višine in da ni prav, če sili začetni gornik kar takoj na Mont Blanc, prav tako naj se ne pelje tisti, ki gora ni navajen, z gorsko železnico kar naenkrat v večje višine; tudi tisti, ki je zelo plašljiv, pa drugače krepak, naj se privaja goram le polagoma. Gornik naj ne nosi s seboj nepotrebnih stvari. Videl sem na Kredarici nekoga, ki je vlekkel na Triglav gramofon, kar ni samo smešno, ampak tudi neumno. Pri hoji na gore je treba vzeti takoj v začetku zelo zmeren tempo hoje; vsaka prevelika začetna hitrost se kmalu mašuje. — Če se pojavi gorska bolezen, je treba takoj absolutnega miru. Če je blizu bomba s kisikom, naj ga bolnik udiha v 3 do 4 odstoten ogljikov dvokis za nekaj hipov. Za srce kofein, kofein itd., proti glavobolu in vročini amidopirin, fenacetin itd. — Domačini v visokih Andah pijejo koka čaj in mrzlo limonado. — Če se izboljšanje le noče pojaviti, je treba pač napraviti nosilnico in prenesti bolnika v dolino.

Podobne težave se seveda pojavijo tudi

pri zrakovlcvih in letalcih

Če izvajamo zaprte gondole Pikardovega sistema. Pri dvigih v zrak je treba upoštevati še sončno žarjenje in hitre spremembe temperature. Pri balonskem letalstvu se začne pojavljati motnje v višinah nad 4000 m, in sicer utrujenost, zaspanost, zmedenost, pešanje čutil — hantiranje postane težavno in neurejeno. Pri 8000 m se običajno že pojavi nezavest, ki se potem v večjih višinah stopnjuje v smrt. Trije francoski letalci: Sivel, Croce-Spinelli in Tissandier so se dvignili s pomanjkljivimi pripravami za kisik do višine 8500 m. Prva dva sta v tej višini umrla, tretji se je prebudil v padajočem balonu.

V Zeppelinih se rada pojavlja pri nekaterih potnikih zaradi tresenja gondole in zračnih sunkov omotica in pojavi, podobni onim pri morski bolezni, dasi ne v tako hudi obliki. Najbolj pogostni so pojavi višinske bolezni pri pravih letalcih. Leti se morajo privaditi na mraz, na sončno žarjenje, na veter na silne pregrebe letala. Čutila, ravnovesni aparat v ušesih in oči so v stalni napetosti. Pojavi letalske bolezni so težko sopenje, loputanje srca, neredno bitje srca, glavobol, bruhanje, naval krvi v kožo in sluznice, velik občutek utrujenosti, zaspanec in splošna slabost. Te težave se polaste krepkih letalcev v onih višinah, ki so običajno večje od tistih višin v gorah, kjer se pojavlja gorska bolezen. Dobri letalci se navadijo brez umetnega kisika letati brez posebnih težav do višine 5000 m. Pri letalcih, ki so v stalni in napeti službi, se rada pojavi nek vrsta nevrastenije: potrtost, upadanje poguma, nemir, zheganost, strah, motnje v prebavi, zaspanost, kar postane lahko usodno. Tak letalec potrebuje dolgotrajnega odmora in miru.

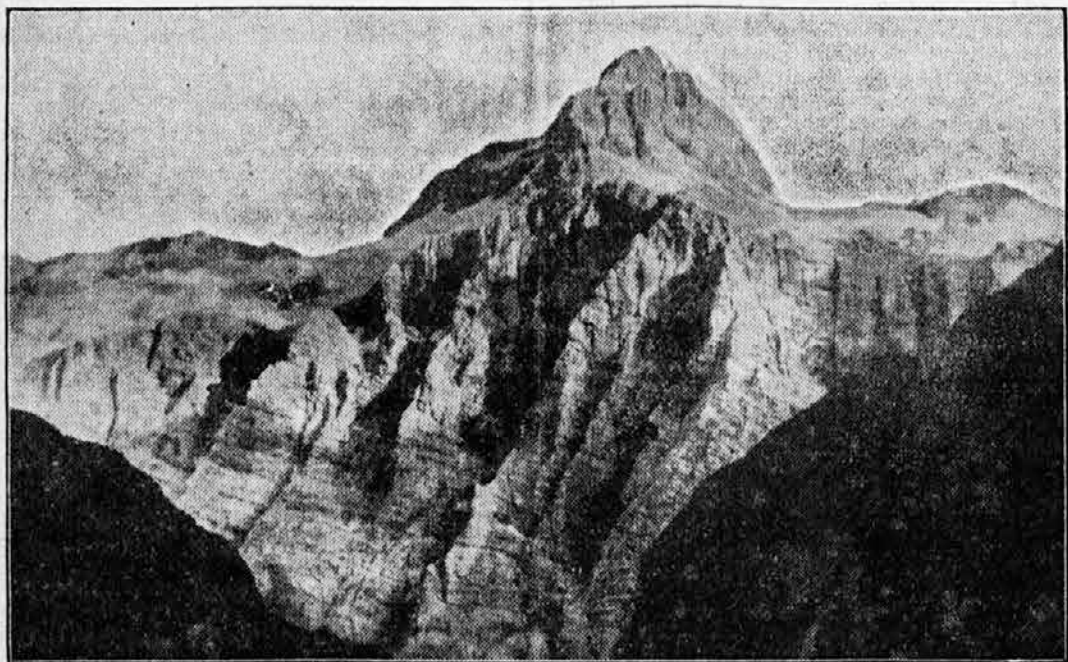
Program radio Ljubljana

Cetrtek, 8. februarja: 7. jutranji pozdrav — 7.00 Napovedi, poročila — 7.15 Pisan venček veselih zvokov (plošče) — 12 Operetni napavi (plošče) — 12.30 Poročila objave — 13. Napovedi. — 13.02 Operni trio — 14. Poročila — 18. Pester spored Radijskega orkestra. — 18.40 Slovensčina za Slovence (g. dr. Rudolf Kolarič) — 19. Napovedi, poročila — 19.20 Nac. ura: Ministrstvo za ljudsko telesno vzgojo — 19.40 Objave — 19.50 Deset minut zabave — 20. Kvartet fantije na vasi, g. prof. P. Sivie. — 20.45 Reprodukcijski koncert simfonije glasbe — 22. Napovedi, poročila — 22.15 V odhidi igra Radijski orkester.

Petek, 9. februarja: 7. jutranji pozdrav — 7.05 Napovedi, poročila — 7.15 Pisan venček veselih zvokov (plošče) — 11. Solaka ura: Po Norveškem II. del. (g. dr. J. Susteršič) — 12. Iz naših krajev (plošče) — 12.30 Poročila, objave — 13. Napovedi — 13.02 Opoldanski koncert Radijskega orkestra — 14. Poročila — 18. Zenska ura: Higljenka hiše (g. dr. Pokorn Marja) — 18.20 Pesmica iz Pariza (plošče) — 18.40 Slovensčina (g. dr. Stanko Leben) — 19. Napovedi, poročila — 19.20 Nac. ura: Franjo Supilo o urejanju srbsko-hrvatskih odnosov (dr. Nikola Lalić, Zagreb) — 19.40 Objave — 19.50 Kotiček SPD: O svetih jezilih (g. dr. Valter Bohinec) — 20. Ura skladatelja Vinka Vodopivec — 21.15 Schubert: Kvintet (Fornell Quintet), plošče — 22. Napovedi, poročila — 22.15 Instrumentalni dueti: gosli in kitara (g. dr. Slavko Marin in Stanko Prok).

Drugi programi

Cetrtek, 8. februarja: Belgrad: 20. Humor, 21. Narodne pesmi — Zagreb: 20. Beranovičeve in Dvorakove skladbe — Bratislava: 30.15 Slovensčina — Sofija: 20. Vokalni in instrumentalni konc. — Anglijske stopaje: 20. Filharmonični konc. — Ankara: 19.30 Ork. konc. — Beromünster: 20.45 Prenos iz Basla — Budimpesta: 20.50 Spominjski večer maščarskih pesnikov — Bukaresta: 20.15 Filharmonični konc. — Trst-Milano: 17.15 Vok. konc. — 22.30 Violina — Rim-Bari: 21. R. Straussova opera »Elektra« — Florencia: 19.30 Simf. gl. — Oslo: 20. Filharmonični konc. — Sottens: 21.15 Haydn-Mozart — Stockholm: 20.30 Ork. konc.



»Snežnikov kranjskih sivi poglavar...«

čudni bolezni, ki jih je napadla. Poleg bruhanja se jih je polastila velika slabost, vrtočlavlca, napadi nezvesti, močno loputanje srca in celo mrzlica. Pojavi so izginili po nekaj dneh. Ulloa pravi, da se bolezen ni pojavila pri vseh enako močno, da pa je napadla tudi živali, ki so jih vodili s seboj. Njemu so pravili Indijanci, pa tudi sam je menil tako, da so povzročili to bolezen posebni plini, ki so puhteli iz zemlje. Prvi zmagovalac Mont Blanca Saussure pripoveduje, da so v letu 1778 napadli njega in spremljevalca v višini 3000 m čudni pojavi neizmerne utrujenosti in zaspanosti: »Utrujenost, ki prihaja od razredčenega zraka, je nezmagljiva,« pravi, »ko doseže ta utrujenost najvišjo stopnjo, ne moreš narediti niti koraka naprej, čeprav bi pretila najhujša nevarnost. Kakor hitro počivaš, izgine utrujenost nenavadno hitro, po kakih 40—50 korakih pa te spet prisili, da obstojiš.«

Ko je šel Saussure 1787 na Mont Blanc, je moral proti koncu vzpona počivati vsakih 15—16 korakov, srce mu je silno loputalo, dušila ga je sapa in hotela se ga je polastiti nezvest. Sapa ga je dušila posebno pri hantiranju ob znanstvenih aparatih. On trdi, da, da ni samo razredčenost zraka, ampak tudi zmanjšani zračni pritisk vzrok višinske bolezni. Bralci vedo, da stoji organizem v ravnovesju z zunanjo zračnim tlakom in da

živimo prav za prav na dnu zračnega morja

Če se dvigne človek v večje višine, postaja zunanji zračni pritisk manjši in ravnovesje se

svojo barko — z ogromnega ognjenika Mauna Loa na Havajih in s Himalaje. Moorcroft poroča 1812 s Himalaje o krvavenju iz ustnic v višini 5068 m. Himalajci mislijo, da povzroča to bolezen vonj posebnih cvetlic. Hedin pravi, da je ponoči postalo dihanje dosti težje kot podnevi, prav tako tudi glavobol in nek njegov spremljevalec je bruhal kri, pa je postal že v treh dneh zdrav. — V zadnjih letih ste gotovo brali o poizkusih premagati najvišjo goro Mont Everest in s kako silnimi težavami so se morali naskakovalci boriti, kako neskončno težka je postala vsaka stopinja, kako silno težak in neprijeten najmanjši predmet, ki so ga imeli s seboj.

Z objektivne strani

Po teh primerih smo spoznali nekatere pojave gorske bolezni in smo videli, da so se kazali pri različnih ljudeh in v različnih krajih nekoliko drugače. Oglejmo si te pojave nekoliko bolj objektivno:

Če zapremo človeka v sobico, v katero ne more zrak in iz katere zrak polagoma izsesavamo, zapazimo, da se polasčajo tistega človeka bolečine v čelu, v sencih, da vedno težje diha, da se ga začne lotevati zaspanec, ki se izpremeni v globoko spanje. — Podobno sliko zapazimo pri tistih, ki gredo v Alpah čez 3000 metrov in zbole. Pri tem spoznamo tale zanimiv pojav: Pri tistih, ki so dospeli peš vrh gore, mine običajno nekaj ur, da se jih polasti gorska bolezen; pri tistih pa, ki so se pripeljali z gorsko železnico in so zboleli, se jih je polastila bolezen že med vožnjo ali pa

»Admiral don Cristoval Colon, ki je odkril nove otoke. Ali ne veste tega? Ali niste bili z njim?«

»Da, da,« je zamrmral Panzon. »A kdaj je prispel?«

»Danes jutraj. Nad vse navdušeno so ga sprejeli vsi. A kje ste bili vi, Alfonso Pinzon? Najbrže ste se kje zamudili?«

»Da, zamudil sem se, čeprav sem prvi dospel do španske obale. Vihar me je zanesel v Biskajski zaliv, zato sem prispel semkaj prepozno.«

»Gotovo pojdete sedaj k admiralu. Zelo vas bo vesel.«

»Ne, dovolj časa bo za to jutri. Danes pa grem počivat, ker sem zelo izmučen. Saj sem že mislil, da ne bom nikoli več spal v svoji hiši.«

»Brez dvoma boste po tolikih mesecih odsotnosti in po tolikih težavah prav sladko spali v svoji postelji. Prepričan pa sem, da razen vas, nocoj nihče ne bo spal; toliko je veselja vseh.«

»Mene pa so sprejeli kakor psa. Zato grem kakor pes v svojo hišo. Ti pa glej, da nikomur ne poveš, da si me videl; če ne...«

Pri teh besedah mu je zagrozil.

»Bodite brez skrbi, Alonzo Pinzon. Ubogal vas bom.«

Pinzon se je oddaljil in odšel proti svoji hiši, kjer ga nihče ni pričakoval. Nikogar ni srečal na poti in tudi hiša je bila zapuščena.

Kaj se je zgodilo, da je bil tako slabe volje? Gotovo je bilo zanj zelo neprijetno, da ga ob njegovi vrnitvi nihče ni videl, nihče pozdravil. A to ni bilo nič čudnega; saj mu je stari ribič povedal, zakaj ni bilo nikogar v pristanišču. Kljub temu je razumljivo, da ga je bolelo, ker je prišel prepozno. Toda ali je bilo to zadosten vzrok, da se je sedaj zaprl v svojo hišo?

Popolnoma drugačen je bil vzrok njegove jeze. Ko je vihar oddaljil njegovo ladjo od admiralevo, se mu je po dolgem trudu posrečilo pristati v Biskajskem zalivu. Ker je bil skoraj gotov, da se Kolumb s svojo napol razbito »Nino« ne bo mogel rešiti, je poslal vladarjema pismo, v katerem jima je poročal o svoji vrnitvi in o odkritju novega sveta; Kolumbovega imena sploh ni omenil. Njegovo pismo, ki je bilo polno samohvale, se je končalo s prošnjo, da bi smel priti na dvor poročat o potovanju in o odkritjih.

Vihar se je medtem podelil in Pinzon je odplul proti Palosu, kjer je mislil, da ga bodo sprejeli z vsemi častmi. Med potjo bi lahko izvedel, kaj se je zgodilo z drugo ladjo. Če ne izve o njej ničesar, se je gotovo potopila in namesto tujca bo on užival vso slavo.

Njegovi računi pa so bili zgrešeni. »Nina« ne le, da se ni potopila, ampak je že pred njim dospela v Palos. Pismo, ki ga je poslal

vladarjema, bi moglo imeti zanj zelo hude posledice. S kakšnim ponosom se je bližal rojstnemu mestu! A sedaj...

Ni ga bolel samo poraz, tudi vest se mu je začela oglašati. Spomnil se je na svojo nepokorščino in upornost. Spomnil se je tudi na svoj beg, s katerim je admiralu onemogočil, da bi nadaljeval s svojim raziskovanjem. Razumljivo je torej, da si ni upal na cesto, dokler je bil admiral v mestu. Počakal je, da se je podelje veselje in da je Kolumb odšel. Zgodelo se je to prej, kot si je Pinzon nadejal. Kolumb je poslal sporočilo o svojem povratku v Palos vladarjema, ki sta takrat bila v Barceloni. Drugi dan se je tudi on napotil tja.

Tedaj se je pojavil Pinzon med svojimi znanci. Povedal jim je, da ga je vihar zanesel v Biskajski zaliv in zato prispel prepozno, da bi se pridružil admiralu. Bil pa je tudi zelo truden in mu je bil počitek ljubi kot vse proslave. Rekel je, da mu je žal, da je admiral že odšel, da bo pa čez nekaj dni odšel tudi on za njim.

Ta pot pa mu je bila prihranjena, ker je čez nekaj dni prejel pismo z dvora, v katerem vladarja grajata njegovo nepošteno ravnanje in mu svetujeta, naj si prihrani pot v Barcelono.

XIV. poglavje.

Kolumb bi bil rad odplul po morju v Barcelono. Ves dvor bi videl velikansko nasprotje med ubogo ladjo in izrednimi odkritji, katere je z njo naredil. Toda uboga »Nina« je bila vsa pokvarjena in povsod je vanjo vdirala voda. Zato je moral opustiti ta svoj načrt in oditi po suhem v Barcelono.

Na tej poti ga je spremljalo sedem od deseterih divjakov, katere je privedel iz novega sveta. Eden je umrl med potjo, dva pa sta zbolela in ju je pustil v rabidskem samostanu, kjer so z vso ljubeznijo skrbeli zanj. Spremljali so ga tudi vsi častniki in mornarji s »Pinte«, »Nina« in ponesrečene »Sante Marie«.

Tudi Kozma in Damjan sta sledila Kolumbu; a ne več kot mornarja, pač pa v plemiški obleki. Nihče se ni čudil njuni spremembi, kajti vsi so že zdavnaj slutili, da nista prava mornarja, ampak preoblečena plemiča.

Med potjo je Kolumb prejel pismo od vladarjev, v katerem mu naročata, naj nemudoma ukrene za novo potovanje vse potrebno in naj jima sporoči, kaj moreta onadva storiti v ta namen. Povabila sta ga tudi ponovno, naj se čimprej zgleda v Barceloni. Admiral je bil bolj kot vabila vesel sporočila, da bo smel kmalu zopet odpotovati.

A. G. Barril

DVE BEATRICI

8. marca je prispel sel s portugalskega dvora s pismom, v katerem prosi kralj Kolumba, naj pride k njemu v Val Paraiso. Ta je takoj odšel in bil deležen zelo veličastnega sprejema. Več dni je moral ostati na dvoru in šele 13. marca se je vrnil na svojo ladjo in odplul proti Palosu, kamor je dospel naslednji dan.

Vsi prebivalci mesta Palos in iz vse okolice so ga pričakovali na obrežju. Njihovo veselje je bilo nepopisno.

Admiral je s svojimi mornarji zapustil ladjo in odšel v cerkev. Na vseh cestah, koder so šli, se je kar trlo ljudi, ki so vzklikali admiralu. Prav ti ljudje so ga pred enim letom preklinjali in ga imenovali blaznega pustolovca, ki hoče spraviti v pogubo toliko pogumnih mornarjev.

Kolumb pa ni mislil več na to. Spominjal se je le dneva, ko je lačen in raztrgan prišel semkaj s svojim sinčkom in je v rabidskem samostanu našel zavetišče. Od tu se je začela njegova pot, ki je bila sicer pokrita s trnjem, ki pa je vodila do končne zmagae.

Medtem ko je Kolumb mislil na ta dogodek, mu je rabidski opat prišel naproti. Njuno svidenje je bilo nadvse ginljivo. Objela sta se in jokala od veselja in ginjenosti.

Niso se še poglobili vzkliki, s katerimi je prebivalstvo mesta Palos pozdravljalo admiralu, ko je v zaliv prispela druga ladja. Bila je »Pinta«. Nihče se ni zmenil zanj; nihče se tudi ni mogel zneniti zanj, ker je bilo obrežje popolnoma prazno in tudi vse okoli stoječe ladje so bile zapuščene.

Od ladje se je odtrgal čoln in se približal bregu. Iz njega je stopil poveljnik Alonzo Pinzon in se zelo čudil te nenavadne tišine. Zagledal je starega pohabljenega ribiča, ki je sedel na nekem kamnu in popravljal ribiško mrežo.

»Sancio!« mu je zaklical, ko ga je spoznal. »Kaj se je zgodilo? Ali so v Palosu vsi umrli?«

»Prav nasprotno; bolj živi in veseli so kakor kdajkoli,« mu je odvrnil ribič. »A nikoga ni tu — kaj; vsi so odšli v rabidsko svetišče spremit velikega moža.«

»Velikega moža!« je vzkliknil Pinzon. »Kdo pa je ta veliki mož?«